

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Rapport

Framåtanda – en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret

Slutredovisning av regeringsuppdrag
(Fö2023/01000)

Framåtanda – en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Enhet: Inriktning av beredskapsplanering

Text: MSB
Tryck: DanagårdLiTHO

Publ nr: MSB2263 - oktober 2023
ISBN: 978-91-7927-437-5

Förord

Sverige befinner sig i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina är inne på sitt andra år och den ukrainska motståndskraften är både stark och uthållig. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas och vår samlade motståndskraft behöver stärkas. Mot bakgrund av detta måste Sverige öka sin försvarsförmåga och genomföra åtgärder för att stärka vårt totalförsvar, det är det civila och det militära försvarets samlade förmåga som är krigsavhållande. Det ska vara dyrt att anfälla vårt land – vår demokrati och vår frihet.

Regeringen har gett MSB i uppdrag att utifrån tre ekonomiska nivåer föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret under kommande försvarsbeslutsperiod 2025–2030. MSB:s förslag utgår från tre hypotetiska ekonomiska anslagsnivåer och bygger vidare på det arbete som gjordes inom ramen för MSB:s rapport från 1 november 2022, *Civilt försvar mot 2030 ett totalförsvar i balans*.¹ För utförligare resonemang, beskrivningar av åtgärder samt principiella ställningstaganden kring vad som behöver genomföras i det civila försvaret rekommenderas att du som läsare även tar till dig av den.

Grunden för ett starkt civilt försvar är att samhället fungerar i vardagen. Brister och sårbarheter i samhällets funktionalitet påverkar Sveriges samlade motståndskraft. MSB vill poängtera att finansiering för det civila försvaret handlar om att hantera konsekvenserna av ett väpnat angrepp. Alltså inte om att kompensera för brister som kan härledas till undermålig finansiering eller underhållsskulder inom exempelvis samhällsviktig verksamhet. Likaså behöver all verksamhet och allt beslutsfattande beakta totalförsvarets krav där totalförsvaret behöver bli en naturlig del i fler verksamhetsområden och utgöra ett centralt perspektiv.

MSB:s bedömning utgår ifrån identifierade prioriteringsgrunder och analyser där vi föreslår en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret. Att vissa åtgärder inte ryms inom anslaget för det civila försvaret behöver inte betyda att åtgärderna inte kan genomföras med andra ekonomiska medel. Det faktum att det civila försvaret i praktiken helt avvecklades innebär att behovet av investeringar de närmaste åren är så stora att anslaget för det civila försvaret omöjligt kan räckta till alla de åtgärder som behöver genomföras av olika aktörer på olika nivåer. Privata företag behöver fortsatt involveras mer i utvecklingen av totalförsvaret vilket kräver en bredare finansiering som till del inte tagits med i den här rapporten.

Arbetet med rapporten har skett i samverkan med övriga beredskapsmyndigheter och i synnerhet sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser och Försvarsmakten. Samarbetet har varit värdefullt för att kvalitetssäkra åtgärderna och resonera kring rapportens övergripande slutsatser:

- MSB bedömer att det krävs en ambitionshöjning och ökad finansiering för civilt försvar för att genomföra förmågehöjande åtgärder. För att det civila försvaret under

¹ Slutredovisning av regeringsuppdrag (Ju2022/01209/SSK), 2022.

kommande försvarsbeslutsperiod ska ha en chans att uppnå riksdagens mål krävs en absolut lägsta nivå på 10 miljarder kronor i anslag.

- I nivå 1 på 10 miljarder kronor föreslår MSB att prioritera åtgärder som syftar till att Sverige som nation ska motstå de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp. Det handlar om att upprätthålla förmågan till ledning och fungerande elektroniska kommunikationer, att elnätet inte kollapsar och att transporter kan genomföras. Samtidigt ska civilbefolkningen värnas där sjukvården hanterar masskadeutfall, räddningsinsatser utförs efter vapenverkan samt ordningsmakten upprätthåller rättsprincipen. I nivå 2 för 15 miljarder kronor tillförs åtgärder som kan säkerställa en viss uthållighet över tid och öka försörjningsberedskapen. För att säkerställa en långsiktig uthållighet för både försörjningen och samhället i stort, föreslår MSB åtgärder i nivå 3 för 20 miljarder kronor.
- Likaså prioriteras medborgarnära service. Åtgärder för att stärka kommunerna handlar dels om grundförmåga att ställa om till krigsorganisation men även om att säkra dricksvattenförsörjning, stärka lokal energiförsörjning och etablera kommunala trygghetspunkter. Om inte befolkningen känner att sina anhöriga är trygga går de inte heller till arbetet eller deltar i motståndet.
- I ett längre perspektiv behöver Sveriges ekonomi upprätthållas. Betalningar och transfereringar behöver kunna utföras, likaså behöver ekonomin och försörjning av varor och tjänster upprätthållas så långt det går.
- MSB vill betona vikten av att stärka totalförsvarets samlade förmåga där det civila och militära försvaret är ömsesidigt stärkande. Det civila försvarets stöd till Försvarsmaktens väpnade motstånd är fundamentalt och rapportens prioriteringar speglar Försvarsmaktens uttryckta behov.

Slutligen påverkar Sveriges kommande Natomedlemskap även det civila försvaret på ett sätt som i dagsläget är svårt att kostnadsuppskatta. Med ett svenskt medlemskap kommer de nordiska länderna att knytas samman i en militär allians där gemensamma lösningar finns inom flertalet områden. MSB:s bedömning är att föreslagna åtgärder i rapporten ligger väl i linje med Natos civila resiliensarbete. MSB rekommenderar att det finns en beredskap och handlingsfrihet för utgifter som uppstår för att uppfylla Sveriges åtaganden i enlighet med Natos operationsplanering, exempelvis åtgärder civila aktörer behöver vidta avseende värdlandsstöd.

Stockholm, 2023-10-30

Charlotte Petri Gornitzka

Generaldirektör, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Innehållsförteckning

1. OM UPPDRAGET	6
Uppdraget från regeringen	6
Läsanvisning	6
Grundläggande utgångspunkter	8
2. METOD OCH UNDERLAG	12
Tillvägagångssätt	12
Utmaningar med regeringsuppdraget	13
3. TRE EKONOMISKA PRIORITERINGSNIVÅER	15
Grundläggande finansiering	16
Nivå 1 – 10 mdkr årligen	16
Nivå 2 – 15 mdkr årligen	17
Nivå 3 – 20 mdkr årligen	17
En fördelning av medel över tid	17
4. PRIORITERINGSGRUNDER	19
5. PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	21
Övergripande sammanställning	21
Värna civilbefolkningen	22
Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna	25
Upprätthålla en nödvändig försörjning	33
Bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld	36
Upprätthålla motståndskraft mot externa påtryckningar och stärka försvarsviljan	36
Uppfyllnad av målet för civilt försvar	39
6. ETT TOTALFÖRSVAR I BALANS	42
7. BILAGOR	43
Bilaga 1 Övergripande sammanställning	43
Bilaga 2 Sammanställning med åtgärder som MSB har prioriterat	44
Bilaga 3 Tvärsektoriell indelning	47
Bilaga 4 Sektorsindelning och geografiskt områdesansvar	50
Bilaga 5 Ytterligare områden utanför sektorerna	58
Bilaga 6 Externa yttranden	60
Referenslista	84

1. Om uppdraget

Uppdraget från regeringen

Regeringen gav den 25 maj 2023 i uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret under perioden 2025-2030.² Av redovisningen ska åtgärdsförslagets skalbarhet framgå.

Uppdraget ska utgå från målet för det civila försvaret (prop. 2020/21:30). Av redovisningen ska grunderna för prioritering framgå, liksom samband med pågående eller redan beslutade åtgärder. De prioriterade åtgärderna ska redovisas utifrån tre olika nivåer (prioriteringsnivå 1, 2, 3). Både den samlade beräknade kostnaden per nivå samt beräknade kostnader för olika åtgärder ska redovisas.

Tidigare beslut om inriktning för det civila försvaret, tidigare regeringsuppdrag avseende bedömning av det civila försvarets förmåga 2021 och 2022 (Ju2020/04658 (delvis)) samt åtgärder för att stärka det civila försvaret (Ju 2022/01209) ska utgöra viktiga ingångsvärden och kompletteras med andra relevanta underlag. Försvarmaktens synpunkter på MSB:s rapport *Civilt försvar mot 2030* ska beaktas.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser och Försvarmakten samt i dialog med andra relevanta aktörer.

Läsanvisning

Redovisningen är uppdelad i dessa delar:

Kapitel 1. Om uppdraget

Beskriver uppdraget från regeringen, avgränsningar samt grundläggande utgångspunkter för den slutliga prioriteringen av åtgärder.

Kapitel 2. Metod och underlag

I detta avsnitt beskrivs hur MSB genomfört uppdraget och vilka underlag som legat till grund för analys och bedömningar.

Kapitel 3. Tre ekonomiska prioriteringsnivåer

I detta avsnitt beskrivs tre ekonomiska prioriteringsnivåer som utgör ett ingångsvärde för prioriteringen av åtgärder.

Kapitel 4. Prioriteringsgrunder

I detta avsnitt beskrivs de prioriteringsgrunder som är en del av ingångsvärdena i arbetet med att prioritera åtgärder.

Kapitel 5. Prioritering av åtgärder

² Försvarsdepartementet (2023), Uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret, (Fö2023/01000)

Här redovisas MSB:s förslag på prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret under perioden 2025-2030. Förslaget presenteras utifrån tre ekonomiska prioriteringsnivåer fördelat på målet för civilt försvar.

Kapitel 6. Ett totalförsvar i balans

Kapitlet beskriver förhållandet mellan de föreslagna prioriteringsnivåerna och de behov som framkom i MSB:s tidigare rapport *Civilt försvar mot 2030*.

Bilagor

För en mer detaljerad nivå återfinns förslagen på fördelning av medel per åtgärd och ekonomisk nivå som aktörerna respektive MSB har gjort i bilagan. I bilagorna återfinns de samverkande aktörernas yttranden på MSB:s förslag.

Avgränsningar

Redovisningen av uppdraget ska inte uppfattas som ett budgetunderlag till regering med äskande om medel för civilt försvar. Rapporten utgör snarare MSB:s förslag på en prioritering av åtgärder som bedöms kunna stärka det civila försvaret under de kommande åren.

Målet för det civila försvaret

Redovisningen ska enligt uppdraget från regeringen utgå från målet för det civila försvaret. MSB har dock valt att avgränsa bort de två delarna att *”bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred”* samt *”med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser”*. Redovisningen utgår från att totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige.³ Åtgärder som enbart syftar till förmåga för fredstida kriser redovisas därmed inte. Däremot så kan föreslagna åtgärder även kunna bidra till den fredstida krisberedskapen.

Redan aviserade medel för 2025

I regeringens proposition 2020/21:30 *Totalförsvaret 2021-2025* framgår att finansieringen av det civila försvaret år 2025 uppgår till 4,2 miljarder kronor (mdkr) fördelat på ett antal utgiftsområden, se tabellen nedan.⁴

Den här rapporten strävar efter att inget område som redan aviserats medel för 2025 tilldelas mindre medel än i totalförvarspropositionen 2021-2025. Undantaget *Cybersäkerhetscentret* (150 miljoner kronor år 2025) som inte finns med i nivå 1 i den här rapporten, så gäller den bilden fortsatt. Däremot redovisas områden i den här rapporten inte på samma sätt som i försvarsbeslutet, exempelvis finns inte område *Säkerhetskydd* med som en egen rad utan ingår i det som i rapporten benämns *Grundläggande finansiering*.

Utöver vad som framgår i Totalförvarspropositionen 2021-2025 finns aviserade medel för civilt försvar i budgetpropositionerna för 2023 och 2024. För 2023 aviserades 0,9 mdkr, där en stor del gick till utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. I budgetpropositionen för 2024 aviserades ytterligare medel för civilt försvar. Däribland ett förslag i budgetpropositionen för 2024 (Prop. 2023/24:1) om ett nytt anslag 1:14 Civilt försvar inom hälsovård, sjukvård och social omsorg som år 2024 föreslås uppgå till 1,6 mdkr. Inom ramen

³ Försvarsdepartementet (2020). Totalförsvaret 2021–2025 (Prop. 2020/21:30)

⁴ Se även tabell 9.1 i Totalförsvaret 2021–2025 (Prop. 2020/21:30)

för de två senaste budgetpropositionerna framgår även att utgiftsområdet Transporter får ytterligare aviserade medel för civilt försvar. I föreliggande rapport beaktas aviserade medel för civilt försvar från budgetpropositionerna i den mån det varit möjligt att omhänderta.

Flera myndigheter lägger medel på åtgärder för att stärka det civila försvaret utöver de medel som regeringen pekat ut för ändamålet. Exempelvis vid nya infrastrukturinvesteringar. Omfattningen av den typen av kostnader är inte möjligt att uppskatta inom ramen för det här uppdraget och ingår därför inte i vad som i den här rapporten benämns som nuvarande finansiering. Detsamma gäller för medel som aviserats för civilt försvar för år 2025 eller senare men som inte tillskrivits något specifikt område.

Sammanställning av medel till civilt försvar 2025 i miljoner kronor (mkr), hämtat från proposition 2020/21:30 Totalförsvaret 2021-2025. I tabellen ingår inte ytterligare aviserade medel för budgetpropositionerna 2023 och 2024.

Område	År 2025
Hälso- och sjukvård (UO9)	1 090
Transporter (UO22)	440
Energiförsörjning (UO6, UO21)	210
Finansiell beredskap (UO2, UO3, UO10, UO11)	50
Livsmedel och dricksvatten (UO23)	540
Ordning och säkerhet (UO3, UO4, UO6)	60
Organisation och ledning (UO1, UO6)	820
Psykologiskt försvar (UO6)	100
Befolkningsskydd och räddningstjänst (UO6)	275
Personalförsörjning (UO6)	50
Stöd till näringslivet (UO6)	50
Frivilliga försvarsorganisationer (UO6)	64
Forskning och utveckling (UO6)	20
Elektroniska kommunikationer och post (UO22)	190
Cybersäkerhetscenter (UO4, UO6)	150
Säkerhetsskydd (UO1, UO2, UO4, UO6, UO21, UO22)	120
Summa	4 229

Grundläggande utgångspunkter

I regeringens proposition 2020/21:30 *Totalförsvaret 2021-2025* konstateras att det säkerhetspolitiska läget har försämrats i Sveriges närområde och i Europa och att ett väpnat angrepp inte går att utesluta. Totalförsvaret, genom det militära försvaret och det civila försvaret, ska därmed utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige.

Vidare ska ambitionen vara att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna under minst tre månader för att kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och vårt närområde som leder till allvarliga konsekvenser för samhällets funktionalitet. Detta är en viktig förutsättning för att uppnå en krigsavhållande förmåga. Inom de flesta områden innebär det en avsevärt lägre nivå än vid ett fredstida normalläge. Det finns dock inga närmare krav på vilken uthållighet som ska

gälla och vilka åtgärder detta medför. I händelse av krigsfara eller krig kommer totalförsvarets ansträngningar att inledningsvis behöva kraftsamlas till det militära försvaret, samtidigt som de viktigaste samhällsfunktionerna behöver säkerställas och civilbefolkningen skyddas.

Försvarsmakten ska då med stöd av övriga totalförsvaret försvara Sverige för att vinna tid, skapa handlingsfrihet och ytterst säkerställa landets självständighet.⁵

Utvecklingsbehov inom det civila försvaret

I 2022 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret menar MSB att utvecklingen av förmågan inom civilt försvar går i rätt riktning och tar steg framåt. Utvecklingstakten behöver däremot öka. Detta gäller samtliga delar i målet för det civila försvaret, och samtliga områden.^{6,7} Det finns således utvecklingsbehov brett inom det civila försvaret.

2023 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret utgör en sorts kontrollstation där MSB bedömer den utveckling som har skett sedan den första nollmätningen 2022. I denna redovisning konstaterar MSB att det har skett en begränsad, och i vissa fall tydlig, utveckling av förmågan inom det civila försvaret sedan 2022 års redovisning. Det har skett en förmågeutveckling inom samtliga sektorer och delar av målet för civilt försvar, och för några av dessa har det också skapats bra förutsättningar för ökad förmågeutveckling framöver.⁸

Ryssland och den fullskaliga invasionen av Ukraina

Försvarsberedningen konstaterar i *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* att Ryssland utgör det allvarligaste och mest direkta hotet mot europeisk svensk säkerhet på både kort och lång sikt där Rysslands anfallskrig mot Ukraina har visat att de sänkt sin tröskel för militär våldsanvändning.

Vidare konstateras att Rysslands krigföring i Ukraina har genomförts med stor brutalitet och urskillningslös massiv eldkraft mot såväl civila objekt som militära mål. Ryssland har visat sig likgiltig inför och brutit hänsynslöst mot folkrätten, inklusive krigets lagar och den internationella humanitära rätten samt mänskliga rättigheter.

Rysslands invasion av Ukraina har visat hur samhällets och befolkningens motståndskraft och försvarsvilja är avgörande för att motstå ett angrepp, och understrukit betydelsen av ett fungerande totalförsvaret med ett militärt och civilt försvar.⁹

Medlemskap i Nato

Sveriges anslutning till Nato innebär en övergång till en gemensam försvarsplanering, där Sverige kommer att ingå i ett av Natos operationsområden. Något som behöver vara prioriterat under åren 2025-2030 är att uppnå de krav som framgår av ett Natomedlemskap.¹⁰ I och med nuvarande osäkerheter kring ett Natomedlemskap berör denna redovisning endast översiktligt

⁵ Försvarsdepartementet (2020). Totalförsvaret 2021–2025 (Prop. 2020/21:30)

⁶ I 2022 års redovisning motsvarade områdena dagens beredskapssektorer på ett ungefär.

⁷ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Det civila försvaret. Förmåga och brister – 2022 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret.* (MSB 2021-13598-18)

⁸ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2023). *Det civila försvaret. Utveckling mot en ökad förmåga – Kompletterande öppen rapport till 2023 års redovisning av MSB:s regeringsuppdrag att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret.* (MSB 2022-06327-73)

⁹ Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

¹⁰ Exempelvis de civila resiliensmål som är fastställda i Natos Seven Baseline Requirements samt de åtgärder på civil sida som Sverige behöver vidta i enlighet med Natos försvarsplanering.

vilka åtgärder som blir nödvändiga att prioritera ur detta perspektiv, där ytterligare behov säkerligen tydliggörs framgent.

Medelstilleddningen inom det civila försvaret behöver beakta uppkomna behov av exempelvis investeringar i infrastruktur i enlighet med Natos försvarsplanering. I dagsläget kan MSB till exempel lyfta behov av medel kopplat till anskaffning av tekniska sambandsmedel för delning av säkerhetsklassificerad Natoinformation. I ett regeringsuppdrag¹¹ ska Försvarsmakten etablera och utveckla en teknisk sambandslösning för Nato och Sverige. Sambandslösningen kommer att vara av stor vikt för att civila myndigheter ska kunna agera vid kris och konflikt där Nato är huvudaktör. Anskaffningen kommer däremot att kräva anpassningar av berörda myndigheters lokaler och eventuellt ombyggnationer för att uppfylla Natos regelverk. Ytterligare exempel på nödvändiga åtgärder är att utbilda aktörer om Nato som organisation och dess system, vilket kommer vara ett stort behov under de kommande åren.

Detta lägger grunden för den militära uppgiften och kommer att påverka vilket behov av stöd Försvarsmakten har från det civila försvaret, till exempel vid värdlandstöd. I *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030* påtalas att behovet av stöd från det civila försvaret, och prioriteringen av åtgärdsförslag, kan behöva kompletteras vid en Natoanslutning men att det är av vikt att åtgärder vidtas här och nu då detta kommer öka Försvarsmaktens operativa förmåga.¹²

Försvarsberedningen skriver att militära styrkor, särskilt de som är insatta i operationer i kris och konflikt, är beroende av civilt stöd för att kunna fullfölja sina uppdrag, bland annat vad gäller transporter, samband, energi och grundläggande förnödenheter som till exempel matvaror och vatten. De civila åtgärderna och förberedelserna syftar till att säkerställa att dessa sektorer kan motstå angrepp eller störningar och fortsatt ge stöd till Natos militära operationer.¹³

Ekonomiska behov

Utgångspunkten i framtagandet av de tre ekonomiska nivåerna har varit en bedömning av vilka medel som avsatts för civilt försvar år 2025 enligt försvarsbeslutet 2021-2025, samt slutsatserna i den slutredovisning av ekonomiska behov för civilt försvar som MSB presenterade i rapporten *Civilt försvar mot 2030*. Slutredovisningen innehöll förslag på åtgärder om 27 mdkr per år under perioden 2026-2030. Av rapporten framgår, givet vissa aspekter, att de verkliga kostnadsbehoven för det civila försvaret under perioden sannolikt är högre.¹⁴

De ekonomiska nivåer som beskrivs inom ramen för föreliggande uppdrag innebär en prioritering av tidigare lämnade uppgifter och är därmed lägre än vad som beskrivits i tidigare rapport. Det MSB vill belysa i prioriteringen är inte främst enskilda kostnader eller åtgärdsförslag utan vilka delar i form av åtgärder inom det civila försvaret som bedöms särskilt viktiga att vidta under nästa försvarsbeslutsperiod, utifrån beskrivningen av de tre nivåerna.

¹¹ Försvarsdepartementet (2022). *Uppdrag till Försvarsmakten att inkomma med kompletterande budgetunderlag för 2023* (Fö2022/01406) samt (Fö2022/01490, Fö2023/00407)

¹² Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030* (FM2022-12214:6)

¹³ Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

¹⁴ I rapporten redovisas vad som kan betraktas som fasta kostnader för att beredskapsmyndigheter, kommuner, regioner och vissa andra aktörer ska kunna upprätthålla ett grundläggande arbete med civilt försvar. Utöver detta redovisas behov av åtgärder för att stärka beredskapen inom samtliga beredskapssektorer.

Näringslivets roll

Samhällets funktionalitet bygger i stor grad på verksamhet och infrastruktur som ägs och bedrivs av bolag i antingen privat eller offentlig regi. I MSB:s rapport *Civilt försvar mot 2030* gjordes avgränsningen att inte ta med kostnader som följer av att företag vidtar beredskapsåtgärder, undantaget då företag äger samhällskritisk infrastruktur.¹⁵ Sedan dess har utredningen¹⁶ om nationell samordning av försörjningsberedskapen lämnat sitt betänkande, där förslag läggs fram om hur näringslivets behov ska omhändertas. I föreliggande rapport finns förslag på grova kostnadsuppskattningar som troligen är långt under än vad de korrekta kostnaderna till slut kommer att landa på. En precisering av kostnaderna kan visa sig först när myndigheter börjar göra försörjningsanalyser.

Förutsättningar för samhällets funktionalitet

I linje med vad som framkommer i rapporten *Civilt försvar mot 2030* finns fortsatt stora brister i samhället som kan komma att riskera funktionaliteten i några av de viktigaste samhällsfunktionerna. Detta beror till del på underinvesteringar i infrastruktur som pågått under en längre tid. Bristerna kan komma att begränsa möjligheterna för det civila försvaret att utveckla en tillräcklig förmåga under höjd beredskap och krig. Att åtgärda dessa brister är av stor vikt, men kräver ett helhetsperspektiv i uppbyggnaden av ett fungerande samhälle även i ordinarie verksamhet. Medel för civilt försvar kan således inte enskilt finansiera åtgärder för infrastruktur som förväntas fungera i fredstid.

Utvecklad styrning av det civila försvaret

MSB menar fortsatt, vilket konstaterades i *Civilt försvar mot 2030*, att styrningen av det civila försvaret behöver utvecklas vad gäller policy och styrning. MSB bedömer fortsatt att styrningen av det civila försvaret behöver utvecklas för en ökad tydlighet i den politiska inriktningen, en större långsiktighet gällande både inriktning och ekonomiska ramar samt att den bör präglas av stabilitet och konsekvens. Det är angeläget att det civila försvaret styrs på ett sammanhållet, konsekvent och långsiktigt sätt.

¹⁵ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans. Slutredovisning av regeringsuppdrag (ju2022/01209/SSK)* (MSB2095)

¹⁶ SOU 2023:50 *En modell för svensk försörjningsberedskap*. Betänkande av utredningen om nationell samordning av försörjningsberedskapen.

2. Metod och underlag

I detta avsnitt beskrivs hur MSB genomfört uppdraget och vilka underlag som legat till grund för analys och bedömningar.

Tillvägagångssätt

MSB har inom ramen för uppdraget samverkat med och samlat in underlag från en mängd aktörer. Utöver den information som samlats in från aktörer har också referensmaterial använts som stöd för rapportens analys och bedömningar.

Utskick av underlag och samverkan

Arbete med uppdraget har genomförts i samverkan med sektorsansvariga myndigheter, civilområdesansvariga länsstyrelser, Försvarsmakten, Migrationsverket, Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) och Skolverket. Utöver det har dialoger förts med andra aktörer som MSB bedömt vara relevanta för uppdragets genomförande. Aktörerna har involverats genom att inkomma med underlag med förslag på prioriterade åtgärder. Det har också förts diskussioner vid möten inom ramen för beredskapssystemet, så som handläggarmötet för civil beredskap och möten på chefsnivå. Andra beredskapsmyndigheter har också deltagit vid flera av dessa tillfällen.

Den 28 juni skickade MSB ut ett första utkast med föreslagna prioriteringsgrunder och de tre ekonomiska nivåerna. Därtill skickades även en lista med de åtgärdsförslag, inklusive behov av utvecklad policy och styrning, som återfinns i MSB:s rapport *Civilt försvar mot 2030*. Aktörerna ombads att, inom ramen för det egna ansvarsområdet, inkomma med eventuella synpunkter på innehållet i utkastet. De ombads också att komplettera med information om de listade åtgärderna var skalbara och på vilken nivå som respektive åtgärd var relevant utefter de tre nivåer som beskrevs i det medföljande utkastet. Aktörerna ombads även att se över de listade åtgärderna för att göra eventuella revideringar, justeringar eller kompletteringar av åtgärderna eller kostnadsuppskattningarna. Aktörerna fick fram till 28 augusti att återkomma med underlaget.

Insamling och analys av åtgärder

Den 28 augusti mottog MSB aktörernas underlag med synpunkter och kompletteringar. Underlaget omfattade totalt ungefär 200 kostnadssatta åtgärder, med en ungefärlig summa på 32 miljarder kronor per år. Därtill fanns även åtgärder som inte var kostnadssatta, exempelvis avseende förslag till policys samt åtgärder för privata aktörer som är svåra att kostnadsuppskatta. Majoriteten av aktörernas listade åtgärder redovisades med en kostnadsnivå, där åtgärderna angavs vara prioriterade och i vissa fall skalbara. Däremot saknade en stor andel av åtgärderna en angiven miniminivå, vilket innebar att MSB i bearbetningen av de inkomna underlagen har föreslagit olika kostnadsnivåer för flera av de skalbara åtgärderna på nivåerna 1, 2 och 3. MSB har tolkat och sorterat åtgärderna utefter prioriteringsgrunder samt målet för det civila försvaret i syfte att göra en prioritering i respektive nivå. Aktörernas åtgärdsförslag har antingen återgetts i sin helhet, skalats ner för att anpassas till prioriteringsnivåerna, eller

sorterats bort. I kapitel 5 *Prioritering av åtgärder* finns förslaget på prioriteringar utefter målet för det civila försvaret.

MSB har även genomfört en analys av de ingångsvärden och underlag som nämns i regeringsuppdraget, samt kompletterande underlag som bedömts vara relevanta i genomförandet. Dessa underlag utgörs bland annat av rapporter från Förvarsberedningen, Förvarsmakten och Totalförvarets forskningsinstitut (FOI). Analyser och bedömningar som tidigare upprättats av MSB har också utgjort ingångsvärden i analysen.

Av uppdraget framgår att sektorsansvariga myndigheter och civilområdesansvariga länsstyrelser ska få ta del av slutrapporten och ges möjlighet att bifoga eventuella yttranden. De berörda aktörerna samt Förvarsmakten har getts möjlighet att göra detta mellan den 5 oktober till och med 18 oktober.

Utmaningar med regeringsuppdraget

Målet för civilt försvar

Avsaknaden av tydliga ambitionsnivåer för olika delar inom det civila försvaret, uttryckt i exempelvis mätbara mål, utgör en problematik i genomförandet av regeringsuppdraget. I kapitel 5 *Prioritering av åtgärder* gör MSB en sortering av de prioriterade åtgärderna utifrån delarna i målet för det civila försvaret. Detta ska ses som ett sätt att presentera och visualisera hur åtgärder kan stärka målet för civilt försvar, men kan inte tas för en logisk sanning då målet inte går att mäta eller sorteras utefter förmåga. En och samma åtgärd kan bedömas påverka flera delar av målet. Dels för att åtgärderna är beskrivna på en relativt aggregerad nivå men också därför att målet har en bred utformning och ibland överlappar. Exempelvis överlappar ”säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna” en stor del av försörjningsberedskapen som även omfattas av del tre i målet att ”upprätthålla en nödvändig försörjning”. Den del av målet som berör ”bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld” kan omfattas av ömsesidigt stärkande åtgärder som har bäring för övriga delar av målet.

I slutet av kapitel 5 finns för varje nivå en bild som visar i vilken utsträckning de föreslagna åtgärderna bedöms vara relevanta för målet för det civila försvaret. Bilderna ska uppfattas som en övergripande visualisering och inte en helt korrekt bedömning.

Osäkerhet i kostnadsuppskattning och finansiering

Det finns osäkerheter i de kostnader som MSB:s föreslår. MSB gjorde i *Civilt försvar mot 2030* bedömningen att det fanns osäkerheter i inrapporterade kostnadsuppskattningar, främst från 2026 och framåt. Detta berodde bland annat på otydligheter i ansvar, mandat och i viss mån strukturer som gör det svårt att bedöma kostnaderna så långt fram i tiden. Innehållet i den här redovisningen utgår dels från uppgifter och kostnadsuppskattningar från föregående rapport, men har kompletterats av de inlämnade underlag som inkom av aktörerna inom ramen för föreliggande uppdrag. Även om aktörerna har fått möjlighet att justera och komplettera underlaget ser MSB ändå att de tidigare konstaterade osäkerheterna till del kvarstår. Aktörerna och MSB har haft kort om tid att ta fram och verifiera korrekta belopp för åtgärder. Det har dessutom gått ett år sedan föregående uppgiftslämnartillfälle där en del utredningar och förslag har tillkommit under tiden som inneburit förändringar i uppskattade kostnader.

Eftersom denna rapport redogör för behovet på längre sikt, perioden 2025-2030, finns även andra osäkerhetsfaktorer som påverkar finansieringen. Exempelvis är det svårt att på förhand ange hur prisökningar kan påverka kostnaderna. En annan aspekt att ta hänsyn till är att kostnader kan öka vid högre konkurrens när många aktörer ska investera, upphandla och införskaffa samma typer av varor, vilket även kan leda till längre leveranstider.

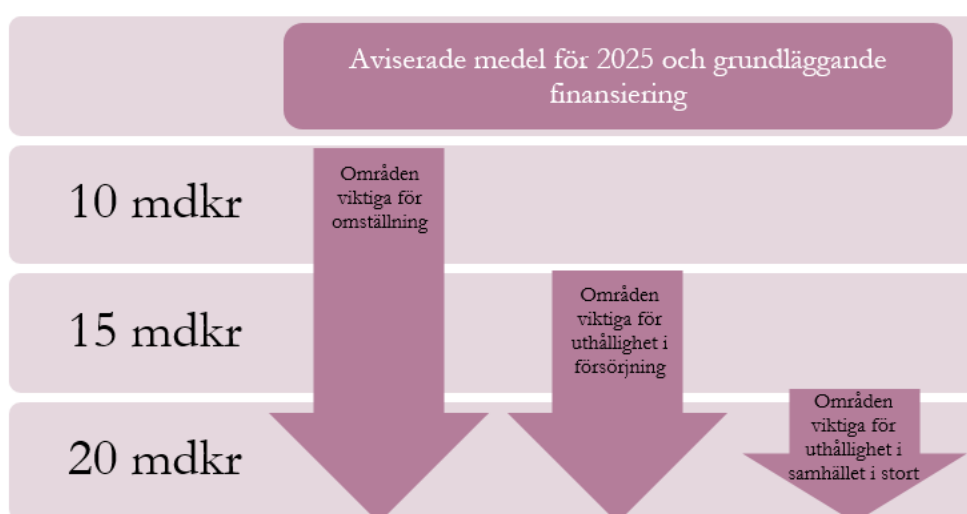
3. Tre ekonomiska prioriteringsnivåer

I detta avsnitt beskrivs tre ekonomiska prioriteringsnivåer som utgör ett ingångsvärde för prioriteringen av åtgärder.

Rapporten utgår från tre ekonomiska nivåer för finansiering av det civila försvaret under perioden 2025-2030:

- Nivå 1 – 10 mdkr per år
- Nivå 2 – 15 mdkr per år
- Nivå 3 – 20 mdkr per år

I samtliga nivåer förekommer kostnader som går under åtgärden *grundläggande finansiering i Civilt försvar mot 2030*.¹⁷ Därefter har resterande medel upp till respektive nivå prioriterats i enlighet med de prioriteringsgrunder som framkommer i kapitel 4 *Prioriteringsgrunder*. Alla åtgärder och kostnader i nivå 1 återfinns i nivå 2, och alla åtgärder från nivå 1 och 2 återfinns i nivå 3.

Nivå 3 ska inte uppfattas som ett fullständigt förslag där samtliga delar av behoven för civilt försvar uppfylls, utan samtliga nivåer innebär en prioritering av tidigare lämnade förslag på åtgärder. Genom att lyfta fram och enbart skala ned samtliga åtgärder och föreslå att tillföra lite medel jämt fördelat till samtliga områden eller aktörer, görs inte en prioritering av åtgärder. Detta tillvägagångssätt har därför valts bort i rapporten. Vid ökad finansiering finns dock en möjlighet att ta hänsyn till flera aspekter.

¹⁷ Förslagen grundläggande finansiering i nyss nämnda rapport uppgår till 1,5 mdkr för samtliga beredskapsmyndigheter och 1,5 mdkr till främst kommuner men även regioner. Den grundläggande nivån för kommuner har skalats i den första nivån.

Grundläggande finansiering

Benämningen ”*Grundläggande finansiering*” användes i rapporten *Civilt försvar mot 2030* och utgör en schablon¹⁸ för att uppskatta kostnader för de mindre investeringar och den personalnivå som är nödvändig för att kunna fullgöra sitt ansvar inom civilt försvar som myndighet, region eller kommun. Det kan omfatta reservkraft, säkerhetsskydd, fysiskt skydd, utrustning för säker kommunikation, viss lagerhållning för den egna organisation, vissa tekniska stödsystem eller CBRNE-skyddsutrustning för egen personal. I schablonen ingår också en bedömd kostnad för beredskapshandläggare eller motsvarande vilka är nödvändiga för att genomföra de föreslagna åtgärderna samt exempelvis arbeta med analys, förberedande planering, kontinuitetshantering, säkerhetsskydd samt övnings- och utbildningssamordning. I schablonen för grundläggande finansiering ingår även medel för initiala åtgärder till myndigheter¹⁹ för att kunna uppnå handlingsfrihet kopplat till ett Natomedlemskap. Det innefattar exempelvis anpassningar av lokaler, implementering av en sambandlösning, personalkostnader i form av Natosamordnare samt utbildning till berörda aktörer.

MSB gör bedömningen att det är avgörande att tillgodose behovet av en grundläggande finansiering till aktörerna, inte minst av personal, för att kunna underhålla implementerade åtgärder och vidareutveckla det civila försvaret. Att tillföra grundläggande finansiering bör ses som en grundförutsättning för att nå politikens mål. Det möjliggör genomförandet av andra åtgärder och annan verksamhet för att bygga förmåga. Schablonen för grundläggande finansiering är skalbar och varierar mellan de olika nivåerna.

På sikt bör dock personalkostnader så långt som möjligt finansieras med andra anslag för att möjliggöra att avsatta medel för civilt försvar går till mer konkreta beredskapsåtgärder som syftar till att uppfylla målet för det civila försvaret.

Nivå 1 – 10 mdkr årligen

För *nivå 1* föreslås 10 mdkr årligen för det civila försvaret. Prioriterade åtgärder i denna nivå är sådana åtgärder som bedöms snabbast förbättra förutsättningarna för att Sverige ska kunna hantera de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp. Däremot kan inte sådana åtgärder finansieras som krävs för att kunna säkerställa uthållighet inom och försörjning av det civila försvaret över en längre tid.

Här föreslås att medel avsätts årligen för att investeringar ska kunna påbörjas i syfte att stärka robustheten i prioriterade viktiga samhällsfunktioner, främst de som bidrar till det militära försvarets förmåga²⁰ samt ökar förmågan att skydda civilbefolkningen. I denna nivå påbörjas också åtgärder för att stärka försvarsviljan. För en del sektorer innebär den här nivån ingen större ökning av tilldelade medel utan de största tillskotten koncentreras till vissa områden.

¹⁸ Schablonen angavs i tre nivåer: 40 mdkr/år (för sektorsmyndigheter och civilområdesansvariga länsstyrelser), 20 mdkr/år (beredskapsmyndigheter som inte är sektorsansvariga samt länsstyrelserna som inte är civilområdesansvariga) och 10 mdkr/år (för små beredskapsmyndigheter och/eller med en mindre omfattande roll avseende planering och hantering samt för andra myndigheter som bedöms ha en roll i beredskapsutvecklingen men inte är utpekade som beredskapsmyndigheter). Schablonen utgörs av personal- och investeringskostnader. Se kapitel 4.1 En robust och säker organisation under åtgärder 2026-2030 i *Civilt försvar mot 2030*.

¹⁹ MSB och MPF ingår inte då de i sina förvaltningsanslag förväntas arbeta med beredskapsfrågor.

²⁰ Utgår främst från Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030* (FM2022-12214:6)

Även om huvudfokus är på de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp föreslås också att vissa begränsade medel tillförs för att kunna påbörja arbetet med att bygga upp en modern försörjningsberedskap.

Den här nivån fokuserar därmed på förmåga på kort sikt och innebär att mycket stora brister i förmågan att kunna uppnå målet för civilt försvar kvarstår.

Nivå 2 – 15 mdkr årligen

För *nivå 2* föreslås omkring 15 mdkr årligen för det civila försvaret. Dels skalas åtgärder prioriterade i *nivå 1* upp ytterligare. Dessutom prioriteras åtgärder som bedöms ge en ökad förmåga att säkerställa viss uthållighet i ett mer utdraget förlopp, utöver att kunna hantera de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp. Särskilt inom prioriterade samhällsfunktioner.

Finansiering för att öka takten och ambitionsnivån i uppbyggandet en ny försörjningsberedskap tillförs. I och med detta möjliggörs bland annat lagring av vissa kritiska varor och komponenter som är nödvändiga för att delar av näringslivet ska kunna fortsätta leverera produkter av stor betydelse för samhällets och totalförsvarets motståndskraft.

Stora brister i relation till flera delar av målet för civilt försvar bedöms kvarstå.

Nivå 3 – 20 mdkr årligen

För *nivå 3* föreslås omkring 20 mdkr årligen för det civila försvaret. Förutom åtgärder som prioriteras i de föregående nivåerna prioriteras här åtgärder som stärker en längre uthållighet över tid, både inom försörjning av det civila försvaret och för det civila samhället i stort. En del brister i förmågan att kunna uppnå målet för civilt försvar kvarstår.

Denna nivå omfattas av en högre grad av osäkerhet än tidigare presenterade nivåer. Särskilt avseende de åtgärder som skalas upp i kostnad. Nivån kan inom vissa områden och sektorer utgöra en stor kostnadsökning från det anslag som finns för civilt försvar idag, vilket kan leda till osäkerheter i hur medel ska omsättas i praktiken under den tidsperiod som försvarsbeslutsperioden innebär.

En fördelning av medel över tid

Föreslagna åtgärder presenteras här med en genomsnittlig kostnad per år.²¹

Oavsett vilken ekonomisk nivå som sedan föreslås behöver tilldelade medel sannolikt tillföras i steg, se tabell. I *Civilt försvar mot 2030* beskrevs detta som en investeringspuckel där kostnaderna behöver öka under en period när flera aktörer samtidigt behöver genomföra större investeringar och satsningar, för att därefter sjunka igen i en förvaltningsfas. Nivå 1 innebär möjligtvis bättre förutsättningar för systemet att omhänderta de ökade kostnaderna och komma upp i nivå snabbare, men det innebär också att den beskrivna puckeln med nödvändiga investeringar fördelas ut över längre tid. Om fördelningen exempelvis görs enligt exemplet för nivå 1 i tabellen nedan och tilldelade medel ligger kvar på 10 mdkr per år från 2030 kommer

²¹ De ekonomiska nivåerna är resultatet av en genomsnittlig fördelning av totalbeloppet för föreslagna åtgärder under perioden, på motsvarande sätt som kostnaderna i *Motsvarande* gäller i den här rapporten, men perioden avser ytterligare ett år eftersom starten är tidigarelagd från 2026 till 2025. I realiteten kan den årliga kostnaden för en viss åtgärd variera över tid.

det dröja till 2038 innan alla åtgärder i den här rapporten kunnat finansieras. Under den tiden kommer behoven att förändras och behöva omvärderas.

Anslag (mdr kr)	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Nivå 1	8	9	10	10	10	10
Nivå 2	8	9	10	12	14	15
Nivå 3	8	10	13	15	18	20

Exempel på fördelning av medel i steg.

4. Prioriteringsgrunder

I detta avsnitt beskrivs de prioriteringsgrunder som är en del av ingångsvärdena i arbetet med att prioritera åtgärder.

Redovisningen av prioriterade åtgärder har i huvudsak utgått från de behov av åtgärder som redovisas i rapporten *Civilt försvar mot 2030*. Prioriterade åtgärder presenteras sedan utifrån målet för det civila försvaret och utifrån tre ekonomiska ambitionsnivåer (10, 15 och 20 mdkr per år).

I urvalet av vilka **områden** som MSB bedömer bör prioriteras avseende tilldelningen av medel för civilt försvar beaktas särskilt:

- de krav som ställs på totalförsvaret i olika faser av en väpnad konflikt. Här har MSB särskilt beaktat de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp samt på hur totalförsvaret kan hantera effekterna av ett mer utdraget händelseförlopp,
- som stärker funktionalitet/robusthet i verksamhet som övriga totalförsvaret är stärkt och direkt beroende av,
- som stärker funktionalitet/robusthet i verksamhet som förutom ovan karakteriseras av stora brister,
- som utifrån erfarenheter från Ukraina har varit föremål för bekämpning,
- där medel kan få stor effekt inom 5-10 år givet föreslagna ekonomiska nivåer (10/15/20 mdkr, se *tre ekonomiska prioriteringsnivåer* nedan).

När MSB sedan inom enskilda områden gjort en bedömning av vilka åtgärder som bör prioriteras, har det särskilt beaktats att **åtgärden**:

- ska vara genomförbar (att ekonomiska medel effektivt ska kunna omsättas),
- ska ha en tydlig mottagare (ansvarig myndighet/motsvarande),
- är svår att finansiera med andra medel,
- avser sådan verksamhet och/eller investeringar som direkt stärker förmågan inom det civila försvaret.

Prioriteringsgrunderna tillämpas sedan med stöd av befintligt kunskapsunderlag beskrivet i kapitel 1.

MSB vill betona att uppgiften att prioritera mellan åtgärder i det utvecklingsskede som det civila försvaret befinner sig i, även om prioriteringsgrunderna tillämpas, innehåller ett stort mått av generell bedömning och avvägning vilket inte strikt kan härledas tillbaka till exakta kriterier.

Prioriteringar utifrån geografi

Mellan prioriteringsnivåerna finns för vissa åtgärder en geografisk dimension på så sätt att antalet geografiska områden som åtgärden påverkar kan öka ju mer medel som tilldelas. MSB har av olika skäl inte tagit någon geografisk hänsyn som grund för prioritering. Däremot ser MSB att en sådan hänsyn är högst relevant att göra i en lämplig process, när beslut fattas om vilka medel som ska tilldelas. Detta gäller framförallt de ekonomiska nivåer som innebär

begränsad finansiering för aktörer vars verksamhet har en geografisk betydelse och där storleken på tilldelade medel inte blir meningsfull om den fördelas lika för samtliga. Exempelvis för myndigheter med verksamheter på flera platser, eller kommuner, regioner och länsstyrelser med geografiskt avgränsat ansvar.

5. Prioritering av åtgärder

Här redovisas MSB:s förslag på prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret under perioden 2025-2030. Förslaget presenteras utifrån tre ekonomiska prioriteringsnivåer fördelat på målet för civilt försvar.

I kapitlet framgår MSB:s förslag på prioriteringar sorterade utifrån målet för det civila försvaret, där de tre nivåerna återfinns under respektive del av målet. Åtgärderna kan i flera fall beröra flera delar av målet, och dessutom med en potentiell gradskillnad (se även avsnittet *Utmaningar i arbetet med regeringsuppdraget*). För att underlätta läsbarheten redovisas åtgärderna utifrån sin bedömda huvudsakliga hemvist.

Tabellerna i kapitlet visar åtgärdsförslag utifrån sektor/område och per prioriteringsnivå 1-3. Eftersom det inte rör sig om ett detaljerat budgetförslag utan en övergripande prioritering har beloppen avrundats.

Det är viktigt att poängtera att prioriteringen syftar till att skapa förutsättningar för att uppfylla målet för det civila försvaret. När det kommer till exakt vilka åtgärder som ansvarig aktör vidtar behöver det omhändertas i konkreta förmågeplaneringsprocesser hos ansvarig aktör, sektor och i vissa fall över sektorsgränser.

I tabellerna visas också summan av myndigheternas föreslagna åtgärder innan MSB:s bearbetning, dessa redovisas i parantes i kolumn ”prioriterat belopp”. Summan ger en uppfattning om och hur åtgärder har skalats.

Övergripande sammanställning

Här presenteras en övergripande sammanställning över MSB:s förslag på prioritering, utifrån målet för det civila försvaret. Denna indelning speglar analysen i kapitel 5.

Målet för det civila försvaret	Sektor/område	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Värna civilbefolkningen	Kommuners och regioners beredskap			
	Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen	820	1 330	3 190
	Frivilliga försvarsorganisationer			
Säkerställa viktigaste funktionerna	Grundläggande finansiering för myndigheter			
	Kommuners och regioners beredskap			
	Hälsa, vård och omsorg			
	Elektroniska kommunikationer			
	Transporter	7 960	10 420	13 110
	Ordning och säkerhet			
	Säker it-drift i staten			
	Energiförsörjning			
	Samverkan och ledning			

	Informations- och cybersäkerhet			
	Kunskaps- och kompetensutveckling			
Nödvändig försörjning	Finansiella tjänster			
	Försörjningsberedskap	1 100	3 100	3 400
	Livsmedelsförsörjning och dricksvatten			
Motståndskraft	Kommunikation och försvarsvilja	120	150	300
	Skydd av kulturarv			
Totalsumma		10 000	15 000	20 000

Värna civilbefolkningen

Försvarsberedningen lyfter räddningstjänstens roll och förmåga att värna civilbefolkningen som viktig utifrån erfarenheter dragna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Dels betonas betydelsen av räddningstjänstens förmåga att genomföra sök och räddning av människor i rasmassor och dels att hantera oexploderad ammunition (OXA) och bidra till röjning av minor. Även det faktum att Ryssland direkt angripit ukrainsk räddningstjänst i syfte att försvåra arbetet med att rädda liv lyfts fram.²²

Flygangrepp och artilleribeskjutningar har medfört att många människor i Ukraina till och från lever i skyddsrum och andra skyddade utrymmen såsom tunnelbanestationer och källare. Att varningssystem och fysiskt skydd finns, om än i varierande omfattning, bidrar också till försvarsviljan. Rysslands invasion av Ukraina har även tydliggjort betydelsen av att kunna ta emot humanitärt stöd och andra civila insatser från andra länder.

MSB konstaterar att det finns brister i förmågan att värna civilbefolkningen vid ett väpnat angrepp. Kommunernas arbete med räddningstjänst och befolkningsskydd är viktiga utvecklingsområden. Trots ökad medvetenheten om vikten av kommuners beredskap är omfattningen och utvecklingen av beredskapen ojämn över landet. Behov av ökad finansiering från staten till kommuners beredskap kvarstår.²³

Även Försvarsmakten har lyft vikten av att prioritera kommuners kärnverksamhet samt dess förutsättningsskapande roll för det militära försvarets möjlighet att bedriva operationer. Viktigt i sammanhanget är exempelvis evakuering, skydd av civilbefolkningen och omhändertagande av befolkningsförflyttningar.²⁴

Nivå 1

Som en del i att kunna hantera de inledande konsekvenserna vid ett väpnat angrepp måste Sverige stärka förmågan att kunna skydda sin befolkning. Åtgärder som stärker den förmågan bör prioriteras i *nivå 1*. Att stärka förmågan att kunna genomföra utrymning och inkvartering samt värna befolkningen är särskilt prioriterat. En grundläggande förstärkning av förmåga att värna civilbefolkningen ingår i

²² Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

²³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Det civila försvaret. Förmåga och brister – 2022 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret*. (MSB 2021-13598-18)

²⁴ Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSBs rapport Civilt försvar mot 2030* (FM2022-12214:6)

denna nivå. Utöver det ingår även att få en viss förmåga vid hantering av ett kärnvapenangrepp på svenskt territorium bland annat genom indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot kärnvapen och kemiska stridsmedel (CBRNE).

En stärkt kommunal räddningstjänst: Kommunernas räddningstjänst är i huvudsak dimensionerad för att hantera, förebygga och begränsa skador från olyckor i fredstid. Medel behöver skjutas till för att möjliggöra åtgärder som stärker räddningstjänsternas förmåga att agera även under höjd beredskap och krig. Initialt handlar det i *nivå 1* om såväl kompetenshöjning som personella och materiella resursförstärkningar. Ett krig skulle ställa höga krav på de kommunala räddningstjänsterna och personalbehovet bedöms överstiga nuvarande tillgång på heltids- och deltidspersonal. Därför prioriteras att ytterligare medel tillförs för att i ett första steg möjliggöra direktinskrivning och repetitionsutbildning av tidigare räddningstjänstpersonal samt därefter genomföra grundutbildning av civilpliktiga över tid. Detta för att öka tillgången till personal inom kommunal räddningstjänst.

Kommunala trygghetspunkter: Trots individens ansvar för sin egen hemberedskap menar MSB att stöd till kommuner i upprättandet och utvecklingen av kommunala trygghetspunkter är viktigt. Där kan invånare exempelvis få tillgång till information, värme, vatten samt tillgång till elektroniska kommunikationer för att komplettera det ansvar den enskilde rimligen själv kan förväntas vidta. Detta är givetvis av än större vikt för att kommunen vid krig ska kunna stötta sådana individer som själva inte på samma vis kan förväntas ha samma möjlighet att ta ansvar för sin egen situation.

Utökat stöd till frivilliga försvarsorganisationer: De frivilliga försvarsorganisationerna bedriver utbildningar och kan bidra med viktiga kompetenser och personalförstärkningar. Förslaget belopp i *nivå 1* innebär en viss ökning av utbildningskapaciteten. Ett större antal utbildade frivilliga innebär också större uthållighet då det vid ett väpnat angrepp finns ett behov av att stärka upp med personal (ordinarie personal samt frivilliga) som kan arbeta i skift i en organisation. MSB bedömer att dessa personalförstärkningar är nödvändiga för att beredskapsmyndigheter och kommuner ska kunna säkerställa sin förmåga att samverka och leda under höjd beredskap och för att kunna upprätthålla denna förmåga över tid.

Genom att tillföra medel för inköp av fordon och annan materiel skulle kommuner och länsstyrelser i samarbete med frivilliga försvarsorganisationer bättre än idag kunna omsätta den frivilligpersonal som redan har utbildats, och organisera dessa i lokala och regionala förstärkningsresurser. MSB:s förslag om tilldelning av medel för detta på *nivå 1* skulle möjliggöra upprättandet av utbildade, övade och utrustade motortransportenheter (MTE) eller regionala resursgrupper (RRG), en för varje civilområde inom kommande försvarsbeslutsperiod.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna i aktuell nivå)	Åtgärd
Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen	500 (522) mnkr/år	Grundläggande förmåga att genomföra utrymning med efterföljande inkvartering av särskilt prioriterade områden
		Grundläggande förmåga att hantera ett angrepp med kärnvapen på svenskt territorium
		Grundläggande förstärkningar av förmågan att varna civilbefolkningen
		Grundläggande förmåga i kommunal räddningstjänst
		Förberedelse för direktinskrivning och därefter en längre civilpliktsutbildning

Kommuners och regioners beredskap	120 (120) mnkr/år	Utveckla kommunala trygghetspunkter, inklusive medel till Post- och telestyrelsen
Frivilliga försvarsorganisationer	200 (150) mnkr/år	Ökad kapacitet för utbildning hos frivilliga försvarsorganisationer genom uppdragsersättning och organisationsstöd Inköp av fordon och materiel till MTE (motortransportenhet)/RRG (regional resursgrupp) eller liknande resurser
Summa	820 (792) mnkr/år	

Nivå 2

En stärkt kommunal räddningstjänst: För att öka uthålligheten och robustheten i de åtgärder som anges i *nivå 1* föreslår MSB att mer medel tillförs i *nivå 2*. Åtgärderna i *nivå 2* möjliggör en högre grad av robusthet och uthållighet jämfört med *nivå 1*. Dessutom tillkommer förstärkningsresurser i form av både utbildning och fysiska resurser, exempelvis fordon och materiel. Delar av de tillkommande förstärkningsresurserna kan placeras ut regionalt för ökad tillgänglighet och representation i flera civilområden, vilket också möjliggör en geografisk prioritering av åtgärderna. Åtgärderna är nödvändiga för att de kommunala räddningstjänsterna ska kunna fortsätta att lösa sina uppgifter i ett mer utdraget krigsförlopp. I nivån tillkommer även en ökad förmåga till sjö- och flygräddningstjänst samt stärkt uthållighet i samhällets alarmeringsfunktion.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen	1000 (1 113) mnkr/år	Utökad planering för utrymning med efterföljande inkvartering
		Förstärkt förmåga att hantera ett angrepp med kärnvapen på svenskt territorium
		Ökad robusthet i befintligt varningssystem
		Ökad robusthet och redundans i kommunal räddningstjänst
		Ökad förmåga till sjö- och flygräddningstjänst
		Stärkt uthållighet och robusthet i samhällets alarmeringsfunktion
		Stärka förstärkningsresurser
Kommuners och regioners beredskap	130 (130) mnkr/år	Utveckla kommunala trygghetspunkter, inklusive medel till Post- och telestyrelsen
Frivilliga försvarsorganisationer	200 (300) mnkr/år	Ökad kapacitet för utbildning hos frivilliga försvarsorganisationer Inköp av fordon och materiel till MTE (motortransportenhet)/RRG (regional resursgrupp) eller liknande resurser
Summa	1 330 (1 543) mnkr/år	

Nivå 3

En stärkt kommunal räddningstjänst: Åtgärderna i *nivå 3* omfattar bred förstärkning av området räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen som helhet. Det inkluderar exempelvis ytterligare robusthet, redundans och uthållighet inom kommunal räddningstjänst jämfört med tidigare nivåer, skyddsrum och varningssystem samt utrymning med efterföljande inkvartering. Nivån inkluderar dessutom en kraftig förstärkning av nationella förstärkningsresurser.

Utökad stöd till frivilliga försvarsorganisationer: Utbildningskapaciteten hos de frivilliga försvarsorganisationerna ökar ytterligare jämfört med tidigare nivåer. Ytterligare medel för utbildning

av och fordon samt materiell för MTE och RRG möjliggör en snabbare utveckling av denna förmåga och möjligheten att upprätta sådana resurser på fler platser i landet. De civila försvarsorganisationerna och deras utbildade medlemmar är idag den huvudsakliga källan till för totalförsvaret relevant utbildad och tillgänglig personal. Tillgången på sådan utbildad personal är avgörande för att vårt totalförsvaret ska kunna bevara uthållighet över tid. Åtgärderna är dessutom kostnadseffektiva och kan ge stor effekt på kort tid, inom ramarna för nästa försvarsbeslutsperiod.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen	2 800 (2 862) mnkr/år	Samlad planering för utrymning med efterföljande inkvartering
		Förstärkt förmåga att hantera ett angrepp med kärnvapen på svenskt territorium
		Ökad robusthet i befintligt varningssystem
		Ökad robusthet och redundans i kommunal räddningstjänst
		Ökad förmåga till sjö- och flygräddningstjänst
		Stärkt uthållighet och robusthet i samhällets alarmeringsfunktion
		Stärka förstärkningsresurser
Kommuners och regioners beredskap	140 (140) mnkr/år	Utveckla kommunala trygghetspunkter, inklusive medel till Post- och telestyrelsen
Frivilliga försvarsorganisationer	250 (530) mnkr/år	Ökad kapacitet för utbildning hos frivilliga försvarsorganisationer Inköp av fordon och materiel till MTE (motortransportenhet)/RRG (regional resursgrupp) eller liknande resurser
Summa	3 190 (3 532) mnkr/år	

Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna

Försvarsberedningen menar att en viktig beståndsdel i den ryska krigföringen mot Ukraina har varit att slå ut den ukrainska energiförsörjningen, bland annat genom återkommande robotangrepp mot energirelaterad infrastruktur. Ryska angrepp har skett även på annan samhällsviktig infrastruktur, exempelvis för vatten och värme. Noterbart är viljan och förmågan i Ukraina att reparera och återställa funktioner som helt eller delvis slagits ut. Även attacker mot institutioner som sjukvårdsinrättningar, ambulanser, brandstationer samt räddningsfordon har genomförts även fast dessa åtnjuter skydd enligt krigets lagar.²⁵ Inom totalförsvaret finns behov av att upprätthålla sjukvården vid ett väpnat angrepp då både samhället sin helhet med dess befolkning samt det militära försvaret är beroende av civil sjukvård.²⁶

Ukraina har utsatts för en omfattande antagonistisk cyberaktivitet i flera år vilket innebär att landet har stärkt sin informations- och cybersäkerhet. Ett omfattande arbete har genomförts för att skydda kritiska nätverk och databaser i händelse av cyberangrepp, exempelvis inom energi-, transport- och banksektorena. Cyberattacker och it-incidenter kan i vissa fall få lika stora konsekvenser för möjligheten att leverera viktiga samhällsfunktioner som traditionella

²⁵ Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

²⁶ Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030* (FM2022-12214:6)

stridshandlingar vid ett väpnat angrepp. Berörda aktörer behöver ha förmåga till operativ incidenthantering för att i ett tidigt skede kunna upptäcka, avvärja och hantera incidenter.²⁷

Det stora antalet krigsbrott som Ryssland begått under kriget, mot såväl människor som mot civil infrastruktur, där förstörelsen av Kachovkadammen i juni 2023 är ett exempel, belyser vikten av att rättskedjan upprätthålls för att anmäla, utreda och i förlängningen åtala krigsbrott.

MSB bedömer att det finns brister i förmågan att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna under höjd beredskap. Exempel på områden med brister är energiförsörjning, hälso- och sjukvård och livsmedelsförsörjning.²⁸

Transporter, inklusive en fungerande transportinfrastruktur, är också ett område som lyfts som viktigt i tidigare underlag från både MSB och Försvarsmakten. Både det civila och militära försvaret är i sammanhanget beroende av en fungerande byggnads-, reparations-, evakuerings-, och röjningsberedskap.²⁹

En aspekt som kan komma att påverka takten på arbetet med att säkerställa de viktiga samhällsfunktionerna är begränsningar avseende andelen personella resurser. Här kan det handla om för få personella resurser eller svårigheter att hitta rätt kompetens.³⁰ MSB har tidigare lyft bland annat behovet av åtgärder kopplade till krigsplaceringar, civilplikt och frivilliga försvarsorganisationer.³¹

Vid ett kommande Natomedlemskap kommer det också vara av vikt att kunna omhänderta de sju grundkraven (*7 baseline requirements*) för nationell resiliens. Dessa är:

1. Säkerställande av politiskt beslutsfattande och centrala ledningsfunktioner
2. Robust energiförsörjning
3. Effektiv hantering av okontrollerade befolkningsrörelser
4. Robusta system för livsmedel- och dricksvattenförsörjning
5. Hantering av masskadeutfall
6. Motståndskraftiga civila kommunikationssystem
7. Robusta transportsystem

Därutöver är militära styrkor beroende av civilt stöd för att kunna fullfölja sina uppdrag, bland annat vad gäller transporter, samband, energi och grundläggande förnödenheter som till exempel matvaror och vatten.³²

Genom de grundläggande åtgärderna som presenteras i *nivå 1* kommer även stödet till det militära försvaret att utvecklas och stärkas samt även utvecklingen av grundkraven inför ett Natomedlemskap.

²⁷ Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

²⁸ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Det civila försvaret. Förmåga och brister – 2022 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret.* (MSB 2021-13598-18)

²⁹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans. Slutredovisning av regeringsuppdrag (ju2022/01209/SVK)* (MSB2095) samt Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030* (FM2022-12214:6)

³⁰ Totalförsvarets forskningsinstitut (2022). *Utveckling av förmåga för krisberedskap och civilt försvar En behovsanalys och lösningsförslag till grund för utformning av stöd till myndigheter.* FOI-R-- 5287 --SE

³¹ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Det civila försvaret. Förmåga och brister – 2022 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret.* (MSB 2021-13598-18)

³² Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

Nivå 1

Förmågan att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna i händelse av ett väpnat angrepp bygger till del på aktörernas egen planering och förberedelser och MSB menar att dessa åtgärder behöver fortgå och intensifieras. MSB anser därför att en grundläggande finansiering för sektors- och civilområdesansvariga myndigheter samt övriga beredskapsmyndigheter³³ bör prioriteras i *nivå 1* för att skapa större motståndskraft inom viktiga samhällsfunktioner.

Likväl ser MSB behov av att tillföra kommuner och regioner medel för grundläggande finansiering då de ansvarar för en rad samhällsviktiga verksamheter. Den grundläggande finansieringen till aktörerna syftar till att stärka robustheten och förutsättningarna att arbeta med beredskapsförberedelser inom det civila försvaret.

Elektroniska kommunikationer: För att totalförsvaret ska kunna hantera de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp är upprätthållandet av våra elektroniska kommunikationssystem av stor betydelse för aktörer inom samtliga beredskapssektorer. Privata företag och privatpersoner är också i behov av att såväl få information som att kunna kommunicera. Redan idag bedriver ansvariga myndigheter och företag verksamhet och genomför åtgärder för att stärka robustheten, förmåga att kunna upprätthålla och återställa funktionalitet i digitala plattformar, tjänster och informationssystem samt elektroniska kommunikationsnät, -tjänster och annan radioanvändning. Trots det gör MSB bedömningen att betydande tillskott av medel är nödvändigt för öka takten och ambitionsnivån i detta arbete. Erfarenheterna från Ukraina visar också att detta inte bara är möjligt även i ett krig mot en väl rustad stormakt, utan också att upprätthållandet av de civila kommunikationssystemens funktionalitet kan få stor betydelse för det militära försvarets möjligheter att lösa sina uppgifter.

Energiförsörjning: Totalförsvarets viktiga samhällsfunktioner är beroende av en fungerande energiförsörjning. Förutom att ytterliga medel förslås tillföras enskilda aktörer för att öka tillgång till reservkraft och möjliggöra viss lagring av drivmedel, behöver medel för att öka robustheten i elförsörjningen tillföras. En fungerande energiförsörjning är en viktig samhällsfunktion som övriga totalförsvaret, och samhället i stort, är direkt beroende av i ett inledande skede av ett väpnat angrepp. På *nivå 1* föreslås därför en ökning av de medel som Statens Energimyndighet disponerar till utgifter för energiberedskapsåtgärder, och civilt försvar inom energisektorn.

För att möjliggöra för fler och särskilt mindre kommuner att stärka sin robusthet ser MSB ett behov av medel för ett kommunalt investeringsprogram för att genom medfinansiering bidra till ökade investeringar i reservkraft och vissa andra åtgärder.

Medel behövs för ökade investeringar i ö-driftskapacitet, för att bibehålla och skapa förmåga till ö-drift för elförsörjning i de områden där lämplig kraftproduktion finns inom lokalnätet. För detta behövs utrednings- och investeringsstöd till berörda aktörer. Medlen bör fördelas via Svenska kraftnät. Framför allt finns goda förutsättningar i anslutning till kraftvärmeverk, men även annan elproduktion kan komma att inkluderas.

Transporter: En fungerande transportinfrastruktur är helt nödvändig för i stort sett samtliga aktörer inom totalförsvaret. Att stärka förmåga att såväl reparera skadad eller förstörd infrastruktur som att kunna upprätta ersättningsförbindelser är nödvändigt för att kunna upprätthålla samhällsviktiga

³³ Undantagen är MPF samt MSB som i sina ordinarie förvaltningsanslag förväntas arbeta med grundläggande organisationsberedskap.

funktioner generellt och för att kunna hantera de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp i synnerhet. Utan detta minskar möjligheterna att fort kunna förflytta militära och civila resurser inom landet dit de behövs. Det påverkar även förmågan att ta emot eller ge stöd inom ramarna för värdlandsstöd. Mycket görs redan idag, men bristerna inom området är fortsatt stora. Därför gör MSB bedömningen att det inom *nivå 1* är prioriterat att tillföra ytterligare medel till ansvariga myndigheter inom transportområdet. För att öka robustheten vid Sveriges flygplatser för såväl det civila som militära försvarets behov, föreslår MSB att medel tillförs för investeringar och andra beredskapsåtgärder kopplat till landets beredskaps- och reservflygplatser.

Byggnads- och reparationsberedskapen: Inte minst utifrån erfarenheterna i Ukraina bör Sveriges beredskapsförmåga inom bygg, reparation och röjning förstärkas, med en modern variant av den tidigare byggnads- och reparationsberedskapen (BRB). Viktiga sektorer med potentiellt stora reparationsbehov i krig är transport, energi och elektroniska kommunikationer. Genom planering och åtgärder med relevanta företag inom byggindustrin skulle BRB även kunna säkerställa exempelvis expansion och reparation av skyddade anläggningar för totalförsvaret samt bidra till räddningstjänstens röjningsförmåga i rasmassor. En sådan förmåga bör baseras på en samordning och gemensam planering av de resurser för bygg, reparation och röjning som idag finns (såväl hos de myndigheter som idag har ansvar för funktionaliteten i vår infrastruktur för transport, elförsörjning och elektroniska kommunikationer samt genom de företag som genom avtal tillhandahåller sådana tjänster till dessa myndigheter) inom sektorerna transport, energiförsörjning och elektroniska kommunikationer. Ansvarig huvudman för en modern byggnads och reparationsberedskap behöver snarast pekas ut.³⁴

En robustare hälso- och sjukvård: Hälso- och sjukvården behöver fungera i hela hotskalan och behovet av vård kan vid ett väpnat angrepp förväntas ökas kraftigt. Inom *nivå 1* bör därför en starkt förmåga att hantera ett masskadeutfall prioriteras, vilket innefattar både operativ förmågehöjning och forcerad verksamhet. En utveckling av regionernas grundläggande organisationsberedskap för hälso- och sjukvård är också nödvändigt för att ge regionerna grundförutsättningar för att vårda skadade människor vid höjd beredskap och krig. Detta inkluderar även delar av investeringsprogrammet Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK). Det finns vidare ett fortsatt stort behov av medel för att på såväl regional som nationell nivå lagra vissa typer av läkemedel och sjukvårdsprodukter i ett förberedande syfte.

Ordning och säkerhet: MSB föreslår att det i *nivå 1* bör genomföras åtgärder inom skydd och bevakning, gränsövervakning och upprätthållandet av rättskedjan. En viktig del i ett inledande skede av ett väpnat angrepp är bland annat att kunna stödja Försvarmaktens mobilisering, upprätthålla allmän ordning samt skydda civilbefolkningen. Särskilt åtgärder som bidrar till att kunna omhänderta den utökade omfattningen av uppgifter som berörda myndigheter har i fredstid, samt hantera det faktum att exempelvis polis och tull- och kustbevakningspersonal kan antas omfattas av en utökad hotbild där civil personal uppfattar och behandlas som ett mål av en motståndare. Personella förstärkningsresurser för att kunna hantera ett utökat behov av bevakning av skyddsobjekt och

³⁴ Idag finns ingen utpekad huvudman för BRB. Försvarmakten har synen att det inte bör vara Försvarmakten som övergripande ansvarar för BRB utan att ansvarsprincipen ska gälla, vilket stöds av Fortifikationsverket. Trafikverket har nyligen redogjort för regeringen hur strategiska insatssvaror ska kunna säkerställas inom transportområdet. Det finns här koppling till förslaget i FB 20 om att även återupprätta väg- och vattenbyggnadskåren (VVK) jämte BRB. Däremot finns ingen kostnadsuppskattning av hur mycket BRB kan komma att kosta inom området Transporter. Ur näringslivets perspektiv finns överlapp där samma privata leverantörer är aktuella för flera beredskapssektors behov. Slutsatsen är att det bör finnas *sektorsövergripande samordning* av BRB och ett samlat ansvar inom civilt försvar. Försvarmakten planerar att upprätta en beställarfunktion, i vart fall från och med 2031, för Försvarmaktens behov gentemot en ny BRB (och VVK). En sådan beställarfunktion behöver matchas av en samlad civil leverantörsfunktion som idag inte finns.

personal som är utbildad, utrustad och övad för att kunna verka i områden som kan omfattas av krigshandlingar är några exempel. Det behövs också investeringar för att anpassa lokaler och kommunikations- och ledningssystem för höjd beredskap. MSB har också tagit höjd för anpassningar av utrustning och materiel som Kustbevakningen behöver göra för att kunna uppgå i Försvarsmakten. Även Kriminalvården har särskilda behov som MSB bedömer bör omhändertas inom ramen för omfördelning inom sektorn.

Säker it-drift i staten: Staten måste i alla lägen kunna råda över nödvändiga system, tjänster och funktioner. En förutsättning för säker it-drift är skyddade it-utrymmen för att kunna ha motståndskraft mot de mest allvarliga hoten som ett krig innebär. Om nödvändigt skydd av it-drift inte byggs upp, kan det få mycket allvarliga konsekvenser för myndigheters verksamheter och för stora delar av samhället, där information riskerar att förstöras och inte kan återskapas. Flera myndigheter arbetar gemensamt med att ta fram förslag på hur en sådan förmåga kan tillgodoses, arbetet bedrivs under benämningen Program 2032³⁵. MSB föreslår att en del av den grundläggande finansieringen för säker statlig it-drift till Program 2032 prioriteras inom *nivå 1* för att skydda grunddata.

Stärkt förmåga till samverkan och ledning: För att säkerställa uthållighet och en robust förmåga till samverkan och ledning över tid behöver förmågehöjande insatser och investeringar genomföras, varför MSB prioriterar investeringar i ledningsplatser och signalskydd i *nivå 1*. Lednings- och beslutsstödsystem är förutsättning för att vidmakthålla tvärspektoriell samverkan och stärka ledningsförmågan inom och mellan lokal, regional och nationell nivå. Väl fungerande system är väsentliga för effektiva insatser och kommunikation mellan aktörer. Här ingår medfinansiering och fullfinansiering av investeringar i ledningsplatser till aktörer. Finansiering av Rakel G2 omfattas inte av det här förslaget. Systemet är en nödvändighet även i fredstid och kräver omfattande investeringar som inte kan omhändertas av riktade medel för civilt försvar.

Informations och cybersäkerhet: MSB gör bedömningen att åtgärder för att stärka informations- och cybersäkerheten bör genomföras i *nivå 1*. Detta då cyberattacker mot infrastruktur kan ge svåra samhällsstörningar som kan påverka både civil och militär verksamhet. De grundläggande åtgärderna som bör ingå i *nivå 1* innefattar att aktörer med ansvar för samhällsfunktioner som av MSB identifieras som kritiska ska kunna införa och prioritera säkerhetsåtgärder för relevanta informationssystem med hjälp av verktyg, krav och utbildningar framtagna av MSB. En ytterligare åtgärd är att omhänderta en förstärkning av den nationella förmågan att möta krigets krav inom det operativa cybersäkerhetsområdet. Syftet med åtgärden är att skapa robusthet i organisation, system och genomförande utöver det som redan görs i fredstida läge och kriser. I *nivå 1* utökas den operativa förmågan till en 24/7-verksamhet och ska beröra all samhällsviktig verksamhet och behoven under en längre period av krig.

Kunskaps- och kompetensutveckling: För att kunna stärka kompetensen genom utbildning och övning inom det civila försvaret föreslår MSB att ett nationellt program för kompetensutveckling utvecklas. Det syftar till att aktörer som arbetar med civilt försvar ska få stöd för att kunna utveckla personalens kompetens inom området. En annan åtgärd som föreslås i *nivå 1* är att fortsätta bedriva forskning. Forskning och kunskapsutveckling för det civila försvaret är en nödvändighet för

³⁵ Området utgörs av två motsvarande åtgärderna om säker it-drift Program 2032 som rapporteras från sektorerna Ekonomisk säkerhet och Försörjning av grunddata. Se sektorernas avsnitt i bilaga.

utvecklingen av ett sammanhängande totalförsvaret. Forskningsåtgärden avser aktörerna FOI, Försvvarshögskolan samt MSB.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad och åtgärderna i aktuell nivå)	Åtgärd
Grundläggande finansiering för myndigheter	1 130 (1 540) mnkr/år	Sektors- och civilområdesansvariga samt beredskapsmyndigheter
Kommuners och regioners beredskap	1 080 (1 560) mnkr/år	Kommuner, grundläggande finansiering
		Regioner, grundläggande finansiering
Hälsa, vård och omsorg	1 600 (6 465) mnkr/år	Förstärkt förmåga till hantering av masskadehändelse (operativ förmågehöjning och forcerad verksamhet).
		Regionernas grundläggande organisationsberedskap för hälso- och sjukvård inklusive investeringsprogram SSIK
		Stärkt försörjning av sjukvårdsprodukter
Transporter	800 (1 380) mnkr/år	Beredskaps- och reservflygplatser
		Fungerande flygtrafiktjänst
		Stärkt robusthet i kritisk infrastruktur
Elektroniska kommunikationer	800 (1 045) mnkr/år	Robusthet i nät och tjänster
		Skyddade anläggningar
Energiförsörjning	800 (+400) mnkr/år	Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap
		Behov inom sektorn kopplat till privata aktörer
		Etablering av ö-drift
Ordning och säkerhet	700 (1 503) mnkr/år	Polisens förmåga att verka i höjd beredskap (omfattar utrusning, utbildning och investeringar)
		Kustbevakningens förmåga att verka i höjd beredskap
		Tullverkets förmåga att verka i höjd beredskap
Säker it-drift i staten	500 (3 500) mnkr/år	Grundläggande finansiering
Samverkan och ledning	400 (345) mnkr/år	Investering i ledningsplatser till aktörer genom medfinansiering eller full finansiering
		Investering i signalskydd till aktörer
Information- och cybersäkerhet	100 (79) mnkr/år	Stärkt operativ cybersäkerhet
		Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att dela och använda information
		Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att skydda och upprätthålla information
Kunskaps- och kompetensutveckling	50 (187) mnkr/år	Nationellt program för kompetensutveckling
		Stärkt forskningsanslag (MSB, FOI, FHS)
Summa	7 960 (18 004) mnkr/år	

Nivå 2

MSB gör bedömningen att åtgärderna i *nivå 2* möjliggör en högre grad av robusthet och uthållighet jämfört med *nivå 1* då flera av åtgärderna kan skalas upp. Medelstillelningen till elektroniska kommunikationer och transporter kan skalas upp ytterligare och där åtgärder som ger större

uthållighet över tid särskilt kan prioriteras. Det kan exempelvis avse mer omfattande investeringar i lagring av kritiska komponenter och materiel.

Säker it-drift i staten: Medel för säker statlig it-drift skalas också upp i *nivå 2*, som avser ytterligare investeringar i motståndskraftiga skyddade it-utrymmen.

En robustare hälso- och sjukvård: Störst skillnad syns här i föreslagna medlen för hälsa, vård och omsorg som föreslås få ytterligare medel än i *Nivå 1*. Detta möjliggör bland annat mer omfattande investeringar för att skapa förutsättningar för en robust sjukvård genom att stödja regioner i deras arbete med att åstadkomma driftsäkra sjukhusfastigheter för att kunna fortsätta bedriva hälso- och sjukvård vid höjd beredskap och krig. Det innebär också en större finansiering av investeringsprogrammet SSIK.

Åtgärder som syftar till att stärka försörjning för befolkning och samhället i stort redovisas istället under nästa del av målet, *upprätthålla en nödvändig försörjning*.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Grundläggande finansiering för myndigheter	1 250 (1 570) mnkr/år	Sektors- och civilområdesansvariga samt beredskapsmyndigheter
Kommuners och regioners beredskap	1 320 (1 860) mnkr/år	Kommuner, grundläggande finansiering för organisationsberedskap
		Regioner, grundläggande finansiering för organisationsberedskap
Hälsa, vård och omsorg	1 900 (6 965) mnkr/år	Förstärkt förmåga till hantering av masskadehändelse (operativ förmågehöjning och forcerad verksamhet)
		Regionernas grundläggande organisationsberedskap för hälso- och sjukvård inklusive investeringsprogram SSIK
		Stärkt försörjning av sjukvårdsprodukter
Transporter	1 300 (1 380) mnkr/år	Beredskaps- och reservflygplatser
		Fungerande flygtrafiktjänst
		Stärkt robusthet i kritisk infrastruktur
Elektroniska kommunikationer	1 100 (1 222) mnkr/år	Robusthet i nät och tjänster
		Skyddade anläggningar
Energiförsörjning	1 000 (+400) mnkr/år	Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap
		Behov inom sektorn kopplat till privata aktörer
		Etablering av ö-drift
Ordning och säkerhet	1 000 (1 660) mnkr/år	Polisens förmåga att verka i höjd beredskap (omfattar utrusning, utbildning och investeringar)
		Kustbevakningens förmåga att verka i höjd beredskap
		Tullverkets förmåga att verka i höjd beredskap
Säker it-drift i staten	1 000 (3 500) mnkr/år	Grundläggande finansiering
Samverkan och ledning	400 (445) mnkr/år	Investering i ledningsplatser till aktörer genom medfinansiering eller full finansiering
		Investering i signalskydd till aktörer
Information- och cybersäkerhet	100 (146) mnkr/år	Stärkt operativ cybersäkerhet
		Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att dela och använda information

		Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att skydda och upprätthålla information
Kunskaps- och kompetensutveckling	50 (287) mnkr/år	Nationellt program för kompetensutveckling
		Stärkt forskningsanslag (MSB, FOI, FHS)
Summa	10 420 (19 435) mnkr/år	

Nivå 3

I *nivå 3* prioriteras åtgärder som stärker en längre uthållighet inom ett flertal samhällsviktiga funktioner över tid samt inkluderar åtgärder som rör fler aktörer inom det civila försvaret.

Störst skillnad syns här i föreslagna medlen för hälsa och sjukvården jämfört med *Nivå 2* där deras tidigare föreslagna åtgärder ökar i kostnad.

Utöver ytterligare tilldelade medel för åtgärder i *nivå 2* ligger nu även åtgärder som rör stärkt förmåga inom CBRNE samt en förstärkning av den kommunala hälso- och sjukvården samt socialtjänsten.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Grundläggande finansiering för myndigheter	1 500 (1 570) mnkr/år	Sektors- och civilområdesansvariga samt beredskapsmyndigheter
Kommuners och regioners beredskap	1 560 (1 860) mnkr/år	Kommuner, grundläggande finansiering för organisationsberedskap
		Regioner, grundläggande finansiering för organisationsberedskap
Hälsa, vård och omsorg	2 500 (7 615) mnkr/år	Förstärkt förmåga till hantering av masskadehändelse (operativ förmågehöjning och forcerad verksamhet)
		Regionernas grundläggande organisationsberedskap för hälso- och sjukvård inklusive investeringsprogram SSIK
		Stärkt försörjning av sjukvårdsprodukter
		Kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst behöver stärkas
Transporter	1 700 (1 740) mnkr/år	Hälso-och sjukvårdens CBRNE – förmåga behöver stärkas
		Beredskaps- och reservflygplatser
		Fungerande flygtrafiktjänst
		Stärkt robusthet i kritisk infrastruktur
		Regionala förstärkningsresurser
		Sjögeografisk hantering, lotsprocessen samt sjö- och flygräddningen
Elektroniska kommunikationer	1 400 (1 415) mnkr/år	Kollektivtrafik vid höjd beredskap
		Robusthet i nät och tjänster
Energiförsörjning	1 400 (+400) mnkr/år	Skyddade anläggningar
		Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap
		Behov inom sektorn kopplat till privata aktörer
Ordning och säkerhet	1 400 (1 877) mnkr/år	Etablering av ö-drift
		Polisens förmåga att verka i höjd beredskap (omfattar utrustning, utbildning och investeringar)
		Kustbevakningens förmåga att verka i höjd beredskap

		Tullverkets förmåga att verka i höjd beredskap
Säker it-drift i staten	1 000 (3 500) mnkr/år	Grundläggande finansiering
Samverkan och ledning	450 (445) mnkr/år	Investering i ledningsplatser till aktörer genom medfinansiering eller full finansiering
		Investering i signalskydd till aktörer
Information- och cybersäkerhet	100 (214) mnkr/år	Stärkt operativ cybersäkerhet
		Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att dela och använda information
		Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att skydda och upprätthålla information
Kunskaps- och kompetensutveckling	100 (358) mnkr/år	Nationellt program för kompetensutveckling
		Stärkt forskningsanslag (MSB, FOI, FHS)
Summa	13 110 (20 994) mnkr/år	

Upprätthålla en nödvändig försörjning

Att upprätthålla en nödvändig försörjning innebär att säkerställa försörjningen av de varor och tjänster som är nödvändiga för befolkningens överlevnad, för att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna samt för att bidra till det militära försvarets förmåga. MSB gör bedömningen att utvecklingen det senaste året avseende förmågan att upprätthålla en nödvändig försörjning är begränsad, och framförallt koncentrerad till att få myndigheternas egen samhällsviktiga verksamhet att fungera, inte att trygga samhällets försörjning i stort.³⁶

I augusti 2023 presenterades utredningen *En modell för svensk försörjningsberedskap (SOU 2023:50)*. Utredningen har haft i uppgift att analysera och föreslå en funktion med ansvar för nationell samordning av försörjningsberedskapen samt utreda principer och former för finansiering av samhällets försörjningsberedskap. Funktionen ska bland annat ta fram en nationell försörjningsanalys avseende Sveriges samlade behov av försörjningsviktiga varor och tjänster. Vidare ska funktionen presentera och uppskatta kostnader för åtgärder nödvändiga för att stärka försörjningstryggheten avseende sådana varor och tjänster. I denna rapport ger MSB grovt uppskattade förslag om tilldelning av medel för att ansvariga myndigheter på sikt ska kunna genomföra sådana åtgärder. Detta åtgärdsförslag benämns nedan enbart ”försörjningsberedskap”.

MSB lyfter att beredskapsmyndigheternas arbete med att göra försörjningsanalyser inom sina ansvarsområden bör intensifieras samt att myndigheterna bör genomföra företagsplanering i större utsträckning. Vidare påtalar MSB att beredskapslager har stor betydelse för att säkerställa samhällets försörjningsförmåga. Även avtal och planer för företag som är viktiga för det civila försvaret behöver finnas i tillräcklig omfattning.³⁷

Även Försvarsberedningen konstaterar att Sverige behöver se över den egna försörjningssäkerheten. Detta utifrån erfarenheterna av Rysslands krig mot Ukraina som tydliggjort konsekvenserna av begränsade lager av försvarsmateriel, beroendet av insatsvaror, låg produktionskapacitet och konkurrerande behov. En höjd försvarsförmåga förutsätter en

³⁶ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2023). *Det civila försvaret. Utveckling mot en ökad förmåga – Kompletterande öppen rapport till 2023 års redovisning av MSB:s regeringsuppdrag att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret.* (MSB 2022-06327-73)

³⁷ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvaret i balans. Slutredovisning av regeringsuppdrag (ju2022/01209/SVK)* (MSB2095)

fungerande materialförsörjning såväl i fred som i kris och krig. Även den globala livsmedelsförsörjningen har påverkats av det säkerhetspolitiska läget och Försvarsberedningen understryker vikten av Sveriges försörjningssäkerhet när det gäller livsmedel och vatten.³⁸

Nivå 1

Försörjningsberedskap: Inom ramen för *nivå 1* bör ambitionsnivån för försörjningsberedskapen begränsas. I nivå 1 föreslås medel för att den nationellt samordnande funktion för försörjningsberedskapen som föreslagits ska kunna påbörja arbetet med att genomföra sådana åtgärder, inkluderat lagring av komponenter och varor av särskild betydelse, som utredningen beskriver. Prioriterat att säkerställa att resurser finns för att kunna involvera företag av stor betydelse för totalförsvaret i totalförvarsplaneringen.

Tillgång till dricksvatten: MSB anser fortsatt att kommunala dricksvattenproducenter behöver vidta åtgärder för att kunna upprätthålla produktionen av dricksvatten vid höjd beredskap och krig. I *nivå 1* föreslår MSB att medel bör tillföras ett kommunalt investeringsprogram för vatten och avlopp som syftar till att täcka investeringskostnader för alternativ vattenförsörjning, exempelvis krigsvattenanläggningar, stärka nya eller befintliga beredskapsbrunnar och andra åtgärder för att hantera situationer med svårt skadad eller utslagen VA-infrastruktur. Detta för att öka den kommunala beredskapen.

Stärka betalningsförmågan: För att bidra till att stärka försörjningsleden för grundläggande betalningsförmåga föreslår MSB åtgärder i *nivå 1* för att utveckla robusthet hos de aktörer, inklusive privata aktörer, som bedriver samhällsviktig verksamhet inom sektorn finansiella tjänster. Privata aktörer genomför åtgärder för att stärka sin motståndskraft inför störningar och kriser idag, men detta innefattar inte åtgärder för höjd beredskap och ytterst krig. Inom sektorn finns förslag på utveckling av policy utefter den statliga utredningen *Statens roll på betalningsmarknaden*³⁹. Kostnadesuppskattning för föreslagna lösningar som kan tillkomma efter beslut om utredningen har inte gjorts. Beroende på utredningens utfall kan lösningarna som föreslås finansieras med föreslagna medel till sektorn där det är möjligt.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Försörjningsberedskap	400 (2 800) mnkr/år	Lagring och riktade åtgärder mot företag
Livsmedelsförsörjning och dricksvatten	600 (600) mnkr/år	Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - dricksvatten och avlopp
Finansiella tjänster	100 (500) mnkr/år	Stärka privata aktörers robusthet inom finanssektorn ⁴⁰
Summa	1 100 (3 900) mnkr/år	

³⁸ Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

³⁹ SOU 2023:16 *Staten och betalningarna*. Betänkande av Betalningsutredningen

⁴⁰ Åtgärden *att stärka privata aktörers robusthet inom finanssektorn* är en hopslagning av de två åtgärder som sektorn Finansiella tjänster benämner som *Beredskapsplanering i sektorn* och *upprätthållande av sektorns viktiga samhällsfunktioner*.

Nivå 2

Försörjningsberedskap: Den enskilt största satsningen MSB föreslår på *nivå 2* är en kraftigt ökad ambitionsnivå avseende försörjningsberedskapsarbetet på nationell nivå. Här föreslår MSB omfattande tilldelning av medel för att den nationellt samordnande funktionen och andra myndigheter med försörjningsberedskapsansvar ska kunna planera och genomföra relevanta åtgärder såsom lagring, insatser för att stärka produktionsomställning i näringslivet samt andra åtgärder som stärker näringslivets förmåga att bidra till den nationella försörjningsberedskapen.

Livsmedelsförsörjning och dricksvatten: I linje med att MSB i *nivå 2* föreslår en ökad ambitionsnivå avseende försörjningsberedskap föreslås här medel för en robust försörjning inom livsmedel och dricksvatten. Lagring av insatsvaror och beredskapsplanering av offentliga måltider är två åtgärder som därför tillkommer i *nivå 2*.

Stärka betalningsförmågan: I *nivå 2* prioriteras även ytterligare medel för att stärka privata aktörers robusthet och grundläggande betalningsförmåga inom sektorn finansiella tjänster.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Försörjningsberedskap	2 000 (2 800) mnkr/år	Lagring och riktade åtgärder mot företag
Livsmedelsförsörjning och dricksvatten	900 (1 580) mnkr/år	Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - dricksvatten och avlopp
		Beredskapslagring av insatsvaror m.m
		Beredskapsplanering av offentliga måltider
Finansiella tjänster	200 (500) mnkr/år	Stärka privata aktörers robusthet inom finanssektorn
Summa	3 100 (4 880) mnkr/år	

Nivå 3

Medelstilleddningen i *nivå 3* är i huvudsak densamma som fördelningen i *nivå 2* eftersom åtgärder som prioriteras här inte främst handlar om försörjningsberedskap utan tar sikte på att öka förmågan för samhället i stort. Ett undantag är dock livsmedelsområdet, där beredskapslagring av insatsvaror tillförs ytterligare medel.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Försörjningsberedskap	2 000 (2 800) mnkr/år	Lagring och riktade åtgärder mot företag
Livsmedelsförsörjning och dricksvatten	1 200 (1 580) mnkr/år	Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - dricksvatten och avlopp
		Beredskapslagring av insatsvaror m.m
		Beredskapsplanering av offentliga måltider
Finansiella tjänster	200 (500) mnkr/år	Stärka privata aktörers robusthet inom finanssektorn
Summa	3 400 (4 880) mnkr/år	

Bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld

Försvarsmakten lyfter fem områden med särskild vikt att åtgärder vidtas för att öka det civila försvarets förmåga att bidra till det militära försvaret. Områdena anges i följande prioritetsordning:

1. Energiförsörjning (reservkraft och ö-drift samt skydd av kritisk infrastruktur)
2. Transporter (upprätthålla funktionalitet)
3. Personalförsörjning
4. Sjukvård (hantering av masskadeutfall)
5. Elektroniska kommunikationer (upprätthålla funktionalitet)

Försvarsmakten lyfter även andra behov som bland annat handlar om en ökad samlad förmåga att bevaka samhällsviktig verksamhet samt kunna upprätta en god informations- och cybersäkerhet hos samtliga aktörer för ett starkt cyberförsvar.⁴¹

I händelse av höjd beredskap eller krig kommer totalförsvarets ansträngningar att inledningsvis kraftsamlas till det militära försvaret, samtidigt som de viktigaste samhällsfunktionerna behöver säkerställas och civilbefolkningen skyddas. Därför gör MSB bedömningen i den här redovisningen att en stor del av Försvarsmaktens behov bör prioriteras i *nivå 1*.

De åtgärder som bidrar till att upprätthålla det militära försvarets förmåga redovisas under de övriga rubrikerna.

Upprätthålla motståndskraft mot externa påtryckningar och stärka försvarsviljan

MSB bedömer att det finns brister i förmågan att upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan. Ett exempel på utvecklingsområde är förmågan att nå ut med samordnad information till särskilda målgrupper under höjd beredskap.⁴² Även Försvarsmakten lyfter att den kommunikativa förmågan hos aktörerna i totalförsvaret måste stärkas för att kunna upprätthålla den samlade försvarsförmågan i Sverige.⁴³

Därutöver skriver Försvarsberedningen att en avgörande faktor i Ukrainas förmåga att försvara sig har varit den ukrainska försvarsviljan och samhällets motståndskraft där en del av att mobilisera folkets försvarsvilja har varit den strategiska kommunikationen.⁴⁴

⁴¹ Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030* (FM2022-12214:6)

⁴² Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Det civila försvaret. Förmåga och brister – 2022 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret*. (MSB 2021-13598-18)

⁴³ Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030* (FM2022-12214:6)

⁴⁴ Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)

Även MSB påtalar att samtliga aktörer inom civilt försvar behöver bidra till bättre kommunikation och försvarsvilja och att ambitionsnivåer behöver höjas där fler organisationer behöver inkluderas i planeringen.⁴⁵

Skyddet av vårt kulturarv och våra nationalskatter har en avgörande betydelse som samlade symboler för att stärka försvarsvilja, nationell identitet och motståndskraft i händelse av krig. Väpnade konflikter riskerar att slå sönder kulturarv, som vi ser i exempelvis Ukraina. MSB belyser vikten av att planera för hur ett lands kulturarv kan skyddas under höjd beredskap och krig.⁴⁶

Nivå 1

Kommunikation och försvarsvilja: Kommunikation är en grundsten i att upprätthålla motståndskraft mot externa påtryckningar och stärka försvarsviljan. Att stärka medieberedskapen är en åtgärd som framförallt handlar om att öka funktionalitet och styrning i sändningssystem, implementera mer robusta kommunikationer samt beredskap kopplat till marknätbaserad distribution inom Public Service.

Skydd av kulturarv: Även skyddet av kulturarvet, och därmed skyddet av den nationella identiteten, är en viktig del i att stärka försvarsviljan. Av de åtgärder som beskrevs i underlaget bedöms posterna som avser fastighetsbestånd (evakuerings- och ersättningsmagasin) samt transportkapacitet för undanförel vara de högst prioriterade och medel avsätts redan i *nivå 1*. Riksantikvarieämbetet framhåller att möjligheten att transportera undan särskilt viktiga kulturföremål behöver säkerställas och spridas ut på flera platser i landet, vilket delvis kan åstadkommas med de här medlen. Kostnader för fastigheter och lokaler kan bli betydligt större än föreslagen tilldelning.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Kommunikation och försvarsvilja	100 (420) mnkr	Medieberedskap
Skydd av kulturarv	20 (528) mnkr	Transport och magasinering
		Länsstyrelsernas planering
Summa	120 (940) mnkr/år	

Nivå 2

I *nivå 2* prioriteras i huvudsak åtgärder som bidrar till en ökad försörjningsberedskap vilket får till följd att MSB inte föreslår någon utökad prioritering av medieberedskapen. Åtgärder för att skydda kulturarvet kvarstår i *nivå 2*, och skalas upp något jämfört med förslaget i *nivå 1*.

⁴⁵ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans. Slutredovisning av regeringsuppdrag (ju2022/01209/SSK)* (MSB2095)

⁴⁶ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans. Slutredovisning av regeringsuppdrag (ju2022/01209/SSK)* (MSB2095)

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Kommunikation och försvarsvilja	100 (420) mnkr	Medieberedskap
Skydd av kulturarv	50 (528) mnkr	Transport och magasinering
		Länsstyrelsernas planering
Summa	150 (948) mnkr/år	

Nivå 3

Kommunikation och försvarsvilja: Åtgärderna i *nivå 3* omfattar en förstärkning till att upprätthålla motståndskraften och stärka försvarsviljan inom medieberedskap för en ökad uthållighet och skydd av vissa särskilt viktiga platser. Nivån omfattar även att stärka skyddet av kulturarvet genom ytterligare medel till transport och magasinering.

Därutöver tilldelas MPF och MSB medel för att kunna stärka sin förmåga till motståndskraft. Bekräftad och samordnad information till allmänhet och media är av stor vikt vid höjd beredskap och därför prioriteras även en åtgärd som syftar till att civilområden ska kunna ha möjlighet att kommunicera till allmänheten och media även vid störda förhållanden från en skyddad ledningsplats. Eftersom åtgärden skalats ner i förslaget ökar den här förmågan för enbart ett fåtal civilområden under perioden.

Skydd av kulturarv: Avseende skydd av kulturarv skalas tidigare föreslagna åtgärder upp.

Sektor/område	Prioriterat belopp (summa kostnad för åtgärderna och aktuell nivå)	Åtgärd
Kommunikation och försvarsvilja	200 (420) mnkr	Medieberedskap
		Åtgärder för att stärka förmåga till motståndskraft och psykologiskt försvar (MPF och MSB)
		Kommunikation integrerat med samverkan och ledning
Skydd av kulturarv	100 (528) mnkr	Transport och magasinering
		Länsstyrelsernas planering
Summa	300 (948) mnkr/år	

Uppfyllnad av målet för civilt försvar

Nedan redovisas hur respektive förmåga i målet för det civila försvarets utvecklas över de tre prioriteringsnivåerna.

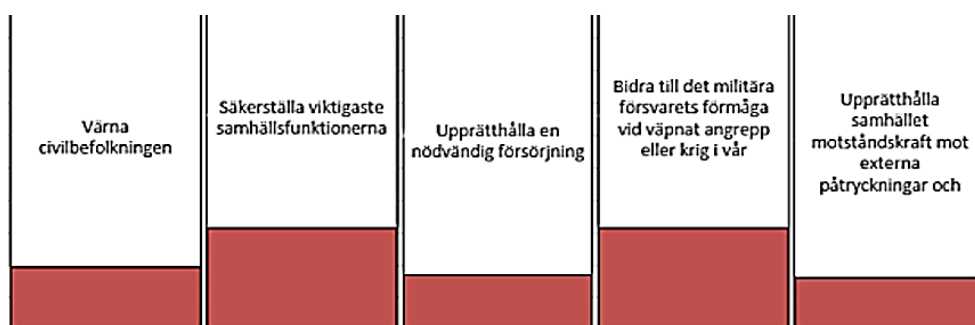
Varje åtgärd bidrar till minst en del av målet för det civila försvaret. Gränsdragningen för hur en åtgärd ska sorteras in under målet är inte alltid given. Detta ska därför endast ses som en övergripande visualisering då det i dagsläget inte finns några fastställda ambitionsnivåer inom respektive förmåga och det är därmed inte möjligt att bedöma måluppfyllnad. Åtgärderna har översiktligt kategoriserats under målet och därefter fylls respektive stapel utifrån hur stor andel av de åtgärderna som har prioriterats.

Staplarna med delar av målet bör inte jämföras med övriga delar av målet i samma nivå då detta inte ger en rättvisande bild. Däremot kan man jämföra den förändring som sker inom samma stapel utefter de olika nivåerna. Se exempelvis värna civilbefolkningen som ökar något från *nivå 1* till *nivå 2*, och mer än dubblas i *nivå 3*.

Nivå 1

I *nivå 1* ligger den största delen av kostnaderna inom förmågan att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna. Särskilt prioriteras att tillföra medel för civilt försvar till kommuner och regioner samt åtgärder inom sektorerna elektroniska kommunikationer och post, ordning och säkerhet samt transporter, hälsa, vård och omsorg samt energi. En förstärkning av dessa funktioner bidrar också till att stärka det militära försvarets förmåga.

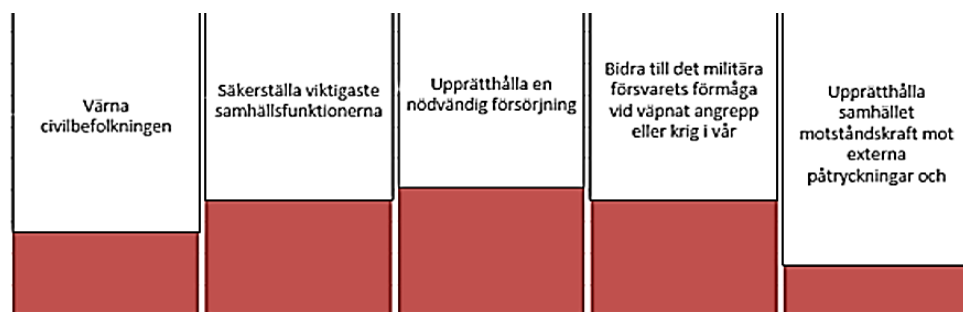
I *nivå 1* kan däremot inte sådana åtgärder finansieras som krävs för att kunna öka förmågan att upprätthålla en nödvändig försörjning. Fokus ligger istället på åtgärder som snabbast ökar möjligheten för det civila försvaret att hantera de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp.

Illustrativ redovisning av åtgärderna kopplade till att uppnå mål för civilt försvar för nivå 1. Värna civilbefolkningen är fyllt till 20 % osv.

Nivå 2

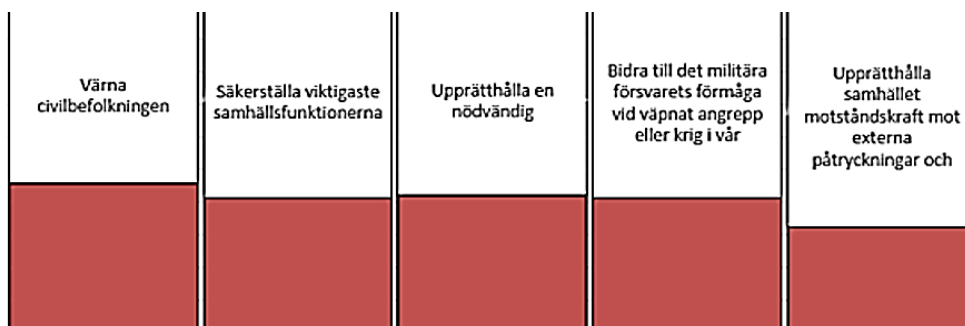
Förutom att åtgärder som prioriterats i *nivå 1* skalas upp ytterligare prioriteras i *nivå 2* också sådana åtgärder som bedöms ge en ökad förmåga att säkerställa viktiga samhällsfunktioner i ett mer utdraget förlopp av ett väpnat angrepp. Betydande medel föreslås i *nivå 2* att tillföras uppbyggandet av en ny försörjningsberedskap och stärker därmed förmågan att upprätthålla nödvändig försörjning.

Illustrativ redovisning av åtgärderna kopplade till att uppnå mål för civilt försvar för nivå 2.

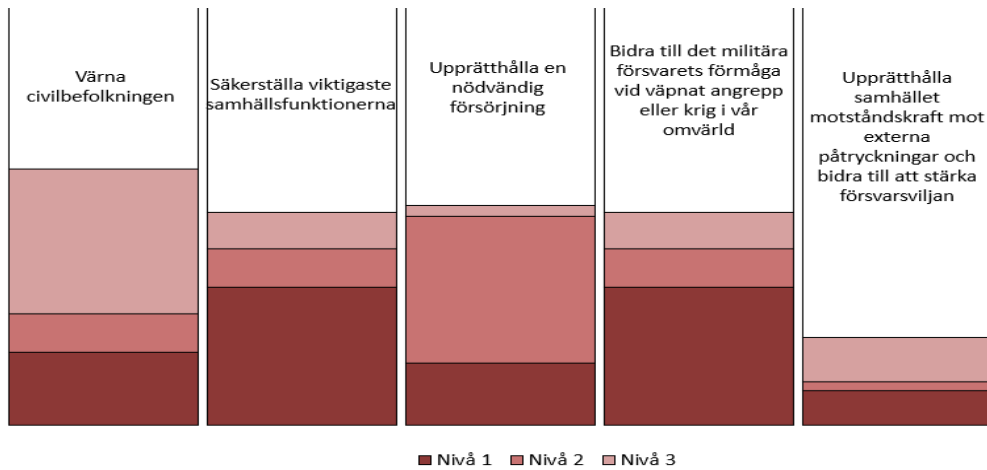
Nivå 3

Förutom åtgärder som prioriteras i de föregående nivåerna prioriteras i *nivå 3* de åtgärder som stärker en längre uthållighet över tid, både inom försörjning av det civila försvaret samt för det civila samhället i stort. I *nivå 3* börjar vi närma oss ett totalförsvar i balans men mycket kvarstår.

Illustrativ redovisning av åtgärderna kopplade till att uppnå mål för civilt försvar för nivå 3.

En annan visualisering för att visa på uppfyllnad av målet för det civila försvaret är att lägga åtgärder i samlade staplar fördelade utefter delarna i målet.

Illustrativ redovisning av en sammanslagning där de tre nivåerna tillsammans framgår i respektive del av målet för civilt försvar.

6. Ett totalförsvaret i balans

I detta avsnitt beskrivs förhållandet mellan de föreslagna prioriteringsnivåerna och de behov som presenterades i MSB:s tidigare rapport *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvaret i balans*.

I rapporten *Civilt försvar mot 2030* presenterade MSB ekonomiska behov för civilt försvar om i snitt 27 mdkr per år i perioden 2026-2030. Inom ramen för detta nya regeringsuppdrag att prioritera åtgärder inom civilt försvar har ytterligare åtgärder och kostnader motsvarande cirka 5 mdkr årligen rapporterats in från aktörerna. Totalt skulle det inrapporterade behovet nu motsvara 32 mdkr i genomsnitt årligen. Förändringar i relation till det tidigare uppdragets redovisade behov kan dels bero på förändringar i aktörernas ansvarsområden med tillkommande uppdrag, dels bero på en ökad mognad i systemet där aktörer kommit längre i att identifiera behov av vikt för civilt försvar. Vidare finns idag finns en något bättre bild av ekonomiska behov kopplat till försörjningsberedskap utifrån de förslag som lämnades av utredningen om en modell för svensk försörjningsberedskap⁴⁷.

I den tidigare redovisningen lämnades förslag rörande utveckling av policy och styrning samt ett antal mer eller mindre omfattande åtgärder som inte hade kostnadssatts eller tidsuppskattats. MSB har gjort några undantag för viktiga åtgärder i denna redovisning, men hänvisar till den tidigare redovisningen för den kompletta bilden av viktiga policyförslag och andra åtgärdsförslag som saknat kostnadsberäkning.

Exempel på områden där det fortfarande finns ett behov av att utveckla förslag på mer konkreta åtgärder samt uppskatta kostnaderna och utpeka ansvar är:

- Utvecklingen av en modern motsvarighet till det tidigare driftvärdet för att stärka förmågan att skydda och bevaka särskilt samhällsviktig verksamhet,
- Utveckling av skyddet av för totalförsvaret viktig undervattensinfrastruktur,
- Utredda förutsättningarna för en eventuellt kraftigt ökad ambitionsnivå (utöver de förslag som lämnat i Befolkningsskyddsutredningen) för byggandet av nya skyddsrum,
- Energiförsörjning, bland annat skydd av viktiga produktionsanläggningar,
- Säkerställa fortsatt tillgång till och funktion i rymdbaserade system för framförallt kommunikation och navigering. Rymd är idag en strategisk domän som är i kraftig utveckling med ökad användning av aktörer såväl civilt som militärt. Regeringen arbetar med framtagande av en nationell försvars- och säkerhetsstrategi för rymden och inom ramarna för denna ser MSB att det kommer bli aktuellt att genomföra åtgärder och avsätta ekonomiska medel för exempelvis uppbyggnaden av en nationell rymdlägesbild. Vidare finns det även behov att säkerställa att verksamheter inom totalförsvaret får tillgång till EU:s säkra rymdtjänster för kommunikation och navigering, i synnerhet Galileo Public Regulated Service (PRS).

⁴⁷ SOU 2023:50 *En modell för svensk försörjningsberedskap*. Betänkande av utredningen om nationell samordning av försörjningsberedskapen.

7. Bilagor

Bilaga 1 Övergripande sammanställning

Här presenteras samtliga prioriterade områden och sektorer utifrån de tre prioriteringsnivåerna för att ge en helhetsbild. MSB har bearbetat och prioriterat myndigheternas inkomna åtgärdsförslag för totalt 32 mdkr per år inom ramen för det civila försvaret. Myndigheternas åtgärdsförslag har bearbetats på så sätt att de antingen bevarats i sin helhet, skalats ekonomiskt i prioriteringsnivå 1-3 eller prioritet bort helt. Exempel på åtgärder presenteras dels i *kapitel 5* utifrån respektive strecksats i målet för det civila försvaret, samt även sammanfattande i efterföljande bilaga.

Sektor/område	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Hälsa, vård och omsorg ⁴⁸	1 600 ⁴⁹	1 900	2 500
Kommuners och regioners grundläggande beredskap	1 200	1 450	1 700
Transporter	800	1 300	1 700
Elektroniska kommunikationer	800	1 100	1 400
Energiförsörjning	800	1 000	1 400
Ordning och säkerhet	700	1 000	1 400
Livsmedelsförsörjning och dricksvatten	600	900	1 200
Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen ⁵⁰	500	1 000	2 800
Säker it-drift i staten ⁵¹	500	1 000	1 000
Försörjningsberedskap	400	2 000	2 000
Samverkan och ledning	400	400	450
Frivilliga försvarsorganisationer	200	200	250
Finansiella tjänster	100	200	200
Kommunikation och försvarsvilja	100	100	200
Informations- och cybersäkerhet	100	100	100
Kunskap och kompetensutveckling	50	50	100
Skydd av kulturarv	20	50	100
Grundförutsättning			
Grundläggande finansiering för myndigheter varav länsstyrelser	1 130 540	1 250 540	1 500 630
Totalsumma	10 000	15 000	20 000

Tabell visar den övergripande sammanställningen över MSB:s förslag på en prioritering utefter de tre prioriteringsnivåerna.

⁴⁸ Inkluderar åtgärden regionernas organisationsberedskap inom hälsa, vård och omsorg samt investeringsprogrammet SSIK

⁴⁹ I Budgetpropositionen för 2024 (Prop. 2023/24:1) föreslås ett nytt anslag 1:14 Civilt försvar inom hälso- och sjukvård om 1,6 mdkr år 2024.

⁵⁰ Omfattar även åtgärder kopplat till civilplikt.

⁵¹ Området utgörs av två motsvarande åtgärderna om säker it-drift Program 2032 som rapporterats från sektorerna Ekonomisk säkerhet och Försörjning av grunddata. Se sektorernas avsnitt i bilaga.

Bilaga 2 Sammanställning av prioriterade åtgärder

Sektor/område	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)	Prioriterade åtgärder	Prioriterad från nivå
Grundläggande finansiering	1 130	1 250	1 500	Sektors- och civilområdesansvariga samt beredskapsmyndigheter	1
Kommuners och regioners beredskap	1 200	1 450	1 700	Kommuner, grundläggande finansiering	1
				Regioner, grundläggande finansiering	1
				Utveckla kommunala trygghetspunkter, inklusive medel till Post- och telestyrelsen	1
Hälsa, vård och omsorg	1 600	1 900	2 500	Förstärkt förmåga till hantering av masskadehändelse (operativ förmågehöjning och forcerad verksamhet)	1
				Regionernas grundläggande organisationsberedskap för hälso- och sjukvård inklusive investeringsprogram SSIK	1
				Stärkt försörjning av sjukvårdsprodukter	1
				Kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst behöver stärkas	3
				Hälso- och sjukvårdens CBRNE – förmåga behöver stärkas	3
Transporter	800	1 300	1 700	Beredskaps- och reservflygplatser	1
				Fungerande flygtrafiktjänst	1
				Stärkt robusthet i kritisk infrastruktur	1
				Regionala förstärkningsresurser	3
				Sjögeografisk hantering, lotsprocessen samt sjö- och flygräddningen	3
				Kollektivtrafik vid höjd beredskap	3
Elektroniska kommunikationer	800	1 100	1 400	Robusthet i nät och tjänster	1
				Skyddade anläggningar	1
Energiförsörjning	800	1 000	1 400	Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap	1
				Behov inom sektorn kopplat till privata aktörer	1
				Etablering av ö-drift	1
Ordning och säkerhet	700	1 000	1 400	Polisens förmåga att verka i höjd beredskap (omfattar utrustning, utbildning och investeringar)	1
				Kustbevakningens förmåga att verka i höjd beredskap	1
				Tullverkets förmåga att verka i höjd beredskap	1
Livsmedelsförsörjning och dricksvatten	600	900	1 200	Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - dricksvatten och avlopp	1
				Beredskapslagring av insatsvaror m.m	2

				Beredskapsplanering av offentliga måltider	2
Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen	500	1 000	2 800	Förmåga att genomföra utrymning med efterföljande inkvartering av särskilt prioriterade områden	1
				Förmåga att hantera ett angrepp med kärnvapen på svenskt territorium	1
				Förstärkningar av förmågan att varna civilbefolkningen	1
				Förstärkt förmåga i kommunal räddningstjänst	1
				Förberedelse för direktinskrivning och därefter en längre civilpliktsutbildning	1
				Stärkta förstärkningsresurser	2
				Stärkt uthållighet och robusthet i samhällets alarmeringsfunktion	2
				Ökad förmåga till sjö- och flygräddningstjänst	2
Säker IT-drift i staten	500	1 000	1 000	Grundläggande finansiering	1
Försörjningsberedskap	400	2 000	2 000	Lagring och riktade åtgärder mot företag	1
Samverkan och ledning	400	400	450	Investering i ledningsplatser till aktörer genom medfinansiering eller full finansiering	1
				Investering i signalskydd till aktörer	1
Frivilliga försvarsorganisationer	200	200	250	Ökad kapacitet för utbildning hos frivilliga försvarsorganisationer	1
				Inköp av fordon och materiel till MTE (motortransportenhet)/RRG (regional resursgrupp) eller liknande resurser	1
Finansiella tjänster	100	200	200	Stärka privata aktörers robusthet inom finanssektorn ⁵²	1
Kommunikation och försvarsvilja	100	100	200	Medieberedskap	1
				Åtgärder för att stärka förmåga till motståndskraft och psykologiskt försvar (MPF och MSB)	3
				Kommunikation integrerat med samverkan och ledning	3
Informations- och cybersäkerhet	100	100	100	Stärkt operativ cybersäkerhet	1
				Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att dela och använda information	1
				Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att skydda och upprätthålla information	1
Kunskaps- och kompetensutveckling	50	50	100	Nationellt program för kompetensutveckling	1
				Stärkt forskningsanslag (FHS, FOI, MSB)	1
Skydd av kulturarv	20	50	100	Magasiner och transport	1
				Länsstyrelsernas planering	1
Totalsumma	10 000	15 000	20 000		

⁵² Ihopslagen åtgärd från sektorn Finansiella tjänster. Originalnamn på åtgärder i bilagan: Beredskapsplanering i sektorn och Upprätthållande av sektorns viktiga samhällsfunktioner

Bilaga 3 Tvärsektoriell indelning

Följande bilagor (3, 4 och 5) följer i stort den indelning som rapporten *Civilt försvar mot 2030* utgår ifrån. Bilaga 3 har en tvärsektoriell indelning, bilaga 4 en indelning utifrån sektorer och geografiskt områdesansvar samt bilaga 5 om en indelning efter ytterligare områden utanför sektorerna.

Bilagorna innehåller sammanfattande tabeller, röda tabeller för MSB:s prioritering enligt nivåerna i rapporten och lila tabeller för aktörernas inskickade underlag med kostnadssatta åtgärder.

Samverkan och ledning

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Samverkan och ledning	400	400	450

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Etablering av Rakel G2	Pågår	Ja	1 094	1 094	1 094
Investering i ledningsplatser	Pågår	Ja	245	345	345
Investering i signalskydd	2024	Ja	75	75	75
Förmågeutveckling gällande världandsstöd	2024	Ja	58	58	58
WIS	Pågår	Ja	25	25	25
Summa			1497	1597	1597

Fysiskt skydd

Åtgärder från 1 nov	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Behov av genomlysning gällande fastigheter och lokaler för det civila försvaret					
Behovet av fortifikation är aktuellt och relevant					
Byggnads- och reparationsberedskapen bör återupptas		Ja	100	100	100
Finansieringsmodeller och roller bör ses över					
Fortifikation inom civilt försvar					
Summa			100	100	100

Informations- och cybersäkerhet

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Informations- och cybersäkerhet	100	100	100

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Stärkt operativ cybersäkerhet	Pågår	Ja	39	66	74
Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att dela och använda information	Snarast	Ja	20	40	70
Stärk Sveriges digitala motståndskraft genom stärkt förmåga att skydda och upprätthålla information	Snarast	Ja	20	40	70
Summa			79	146	214

Försörjningsberedskap

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Försörjningsberedskap	400	2 000	2 000

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Beredskapslager och tillverkningsberedskap	-	Ja	2 000	2 000	2 000
Beredskapsåtgärder för stärkt funktionalitet och försörjning i samhället	-	Ja	800	800	800
Behov av förstärkt analyskapacitet avseende handelsflöden (grundläggande finansiering Kommerskollegium)	-	Ja	10	10	10
Summa			2 810	2 810	2 810

Kommunikation och försvarsvilja

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Kommunikation och försvarsvilja	100	100	200

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Stärkt medieberedskap	2025	Ja	420	420	420
Förstärkning vid myndigheten för psykologiskt försvar	Pågår	Nej	70	70	70
Ambitionshöjning för informations- och utbildningsåtgärder riktade till allmänheten (Förstärkning vid MSB i 1 nov)	Pågår	Ja	40	40	40

Kommunikation integrerat med samverkan och ledning	2025	Ja	0	30	30
Summa			530	560	560

Kunskaps- och kompetensutveckling

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Kunskaps- och kompetensutveckling	50	50	100

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Nationellt program för kompetensutveckling	Snarast	Ja	32	132	203
Stärkt forskningsanslag FHS	Snarast	-	30	30	30
Stärkt forskningsanslag FOI	Snarast	-	60	60	60
Stärkt forskningsanslag MSB	2025	Nej	65	65	65
Summa			187	287	358

Frivilliga försvarsorganisationer (tidigare Personalförsörjning)

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Frivilliga försvarsorganisationer	200	200	250

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Ökad kapacitet för utbildning hos frivilliga försvarsorganisationer	Pågår	Ja	150	250	300
Inköp av fordon och materiel till MTE (motortransportenhet)/RRG (regional resursgrupp) eller liknande resurser	Snarast	Ja	0	50	50
Summa			150	300	350

Bilaga 4 Sektorsindelning och geografiskt områdesansvar

Den grundläggande finansieringen som en prioritering kvarstår för aktörerna, men har efter prioriteringar minskat proportionerligt för samtliga aktörer i nivå 1 och 2 sedan vad som framgick i schablonbeloppet i rapporten *Civilt försvar mot 2030*. I nivå 3 föreslås beloppet vara detsamma som framgick i tidigare rapport.

Kommuners och regioners beredskap

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Kommuners och regioners beredskap	1 200	1 450	1 700

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för organisationsberedskap kommuner	2025	Ja	1 300	1 300	1 300
Grundläggande finansiering för organisationsberedskap regioner	2025	Ja	260	260	260
Kommunernas arbete med informations- och cybersäkerhet behöver stärkas	Snarast	Ja	0	300	300
Utveckla kommunala trygghetspunkter	2025	Nej	120	120	120
Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - energiförsörjning	Förberedelser pågår	Ja	Se belopp under bilaga Energiförsörjning		
Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - dricksvatten och avlopp	2026	Ja	Se belopp under bilaga Livsmedelsförsörjning och dricksvatten		
Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - transporter	-	Ja	Se belopp under bilaga Transporter		
Hälsa-och sjukvårdens CBRNE – förmåga behöver stärkas	Pågår	Ja	Se belopp under bilaga Hälsa, vård och omsorg		
Kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst behöver stärkas	Pågår	Ja	Se belopp under bilaga Hälsa, vård och omsorg		
Regionernas grundläggande organisationsberedskap för hälso- och sjukvård	Pågår	Ja	Se belopp under bilaga Hälsa, vård och omsorg		
Kollektivtrafik vid höjd beredskap		Ja	Se belopp under bilaga Transporter		
Summa			1 680	1 980	1 980

Regionalt geografiskt områdesansvar (länsstyrelser)

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för länsstyrelser	540	540	630

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
--	-----------------------	----------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Grundläggande finansiering för länsstyrelser	Pågår	Ja, minst 540 mnkr	632	632	632
Skyddsrumstillsyn, inrymning/inkvartering, räddningstjänst under höjd beredskap	2025	-	353	353	353
Utveckla länsstyrelsernas förmåga att hantera säkerkänslig information	Pågår	-	210	210	210
Utveckla länsstyrelsernas förmåga inom cybersäkerhet	Pågår	-	61,5	61,5	61,5
Förstärkt regionalt arbete med säkerhetsskydd	Pågår	-	31,5	31,5	31,5
Arbetet med värdlandsstöd behöver intensifieras	Pågår	-	13	13	13
Inrättande av regionala energisamordnare	2025	-	0	11	11
Summa			1 312	1 323	1 323

Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering (SMHI och Strålsäkerhetsmyndigheten)	24	29	36
Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen	500	1 000	2 800

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Förstärkt förmåga i kommunal räddningstjänst	Pågår	Ja	404	582	1 283
Förmåga att hantera ett angrepp med kärnvapen på svenskt territorium	2025	Ja	80	120	120
Förmåga att genomföra utrymning med efterföljande inkvartering av särskilt prioriterade områden	2025	Ja	20	40	921
Förstärkningar av förmågan att varna civilbefolkningen	Pågår	Ja	18	51	51
Förstärkningsresurser	2027	Ja	0	169	329
Starkt uthållighet och robusthet i samhällets alarmeringsfunktion	2025	Ja	0	112	112
Ökad förmåga till sjö- och flygräddningstjänst	2027	Ja	0	38	38
Förstärkning av enskilda organisationers säkerhetsskydd, m.m.	2025	Ja	0	0	8
Summa			522	1 113	2 862

Energiförsörjning

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	42	51	63
Energiförsörjning	800	1 000	1 400

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	-	Ja	70	70	70
Stärkt robusthet hos Energimarknadsinspektionen	Pågående	Nej	4,5	4,5	4,5
Grundläggande finansiering av myndigheter i sektorn	2024	Ja	70	70	70
Behov inom sektorn	2024	Ja	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt
Kommunala investeringsprogram energiförsörjning bör fortsätta	Förberedelser pågår	Ja	400	400	400
Inrättande av regionala energisamordnare	2025	Nej	10	10	10
Lokal förnybar energilagring	2024	Ja	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt
Etablering av ö-drift	Pågående	Ja	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt
Författningsmässiga förutsättningar att bedriva kärnteknisk verksamhet under höjd beredskap. I detta ingår att ta ställning till vem som ska bära kostnader för de ökade risker som uppkommer med anledning av höjd beredskap och "tvingande" drift samt de kostnader som uppstår vid en eventuell radiologisk nödsituation (främst kärnkraftsolycka under höjd beredskap.	2024	Nej	ej kostnadssatt (SSM:s del i detta är kostnadssatt till 3 mnkr/år)	ej kostnadssatt (SSM:s del i detta är kostnadssatt till 3 mnkr/år)	ej kostnadssatt (SSM:s del i detta är kostnadssatt till 3 mnkr/år)
Strålsäkerhetsmyndigheten behöver fortsätta fokusera på vad som krävs under höjd beredskap och krig och genomföra robusthöjande åtgärder. Erfarenheter från kriget i Ukraina visar på vikten av att kunna hantera såväl riktade attacker mot kärnkraftverk som situationer där kraftverken finns inne i en krigszon.	2024	Ja, miniminivå är 3 mnkr	8	8	8
Summa			562,5	562,5	562,5

Finansiella tjänster

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	36	44	54
Finansiella tjänster	100	200	200

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	60	60	60
Upprätthållande av sektorns viktiga samhällsfunktioner	2026	Ja. Miniminivå kan inte specificeras	250	250	250

Beredskapsplanering i sektorn	-	Ja. Miniminivå kan inte specificeras	250	250	250
Samverkan sektor finansiella tjänster inklusive Finansiella sektorns privat offentliga samverkan (FSPOS)	2024	Nej	20	20	20
Fördjupade analyser i sektorn	2024	Nej	10	10	10
Sektorsövergripande övningsverksamhet för att utveckla och testa sektorns förmåga där såväl privat och offentlig verksamhet deltar	2025	Ja. Men minst 7	7	25	25
Åtgärder för att hantera koncentrationsrisker kopplat till outsourcing i sektorn	2026	Ja. Miniminivå kan inte specificeras	0	15	15
Internationella samarbeten	2025	Nej	0	10	10
Summa			597	640	640

Ekonomisk säkerhet

Det underlag som skickats av sektorn Ekonomisk säkerhet innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt 15:2§ Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL). Underlaget redogörs därför inte i sin helhet och kostnaden för åtgärderna har avrundats.

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	60	73	90
Säker it-drift i staten (genom Program 2032) ⁵³	500	1 000	1 000

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	100	100	100
Stärkt redundans inom försörjningstrygghet och de centrala utbetalningssystemen	Påbörjad	-	0	100	100
Säker it-drift genom Program 2032	-	Nej	0	0	4 000
FK specifika åtgärder Program 2032	-	-	0	0	300
Summa			100	200	4 500

⁵³ MSB:s förslag på medel för åtgärden om säker it-drift inom staten (genom Program 2032) har rapporterats av två sektorer, Ekonomisk säkerhet och Försörjning av grunddata. I kapitel 5 i rapporten redovisas åtgärden samlat för Ekonomisk säkerhet och Försörjning av grunddata. Den uppskattade kostnaden för åtgärderna är svår att fastslå och skiljer sig åt mellan aktörernas inlämnade underlag. De båda åtgärderna syftar till samma behov av åtgärder och investering som berör flera aktörer. För att undvika dubbelrapportering där kostnaderna riskerar att adderas ihop, sammanfattar MSB båda dessa åtgärder tillsammans till ett behov på ca 3500 mnkr årligen i området säker it-drift inom staten i kapitel 5.

Hälsa, vård och omsorg

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	66	80	99
Hälsa, vård och omsorg	1 600	1 900	2 500

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter ⁵⁴		Ja	110	110	110
Operativ förmågehöjning och forcerad verksamhet hälso- och sjukvård (tidigare katastrofmedicinsk kompetens, resurser och regional transportförmåga)	Pågår	Ja	570	570	570
Operativ förmågehöjning och forcerad verksamhet hos myndigheterna i sektor	Pågår	Ja	109	109	109
Kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst behöver stärkas	Pågår	Ja	600	600	600
Hälso- och sjukvårdens CBRNE – förmåga behöver stärkas	Pågår	Ja	50	50	50
Regionernas grundläggande organisationsberedskap för hälso- och sjukvård inklusive investeringsprogram SSIK	Pågår	Ja	3 460	3 460	3 460
Stärkt försörjning av sjukvårdsprodukter	Pågår	Ja	2 826	2 826	2 826
Summa			7 725	7 725	7 725

Ordning och säkerhet

Det underlag som skickats av sektorn Ordning och säkerhet innehåller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt 15:2§ Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL). Underlaget redogörs därför inte i sin helhet och kostnaden för åtgärderna har avrundats.

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	84	102	126
Ordning och säkerhet	700	1 000	1 400

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	140	140	140

⁵⁴ Precis som i Civilt försvar mot 2030 omfattas här utöver aktörerna i sektorn även Statens institutionsstyrelse som inte ingår i någon sektor men har behov kopplat till hälsa, vård och omsorg.

Polisens förmåga att verka i höjd beredskap (omfattar utrustning, utbildning och investeringar)	2025	Ja	1 107	1 209	1 426
Tullverkets förmåga att verka i höjd beredskap			140	140	140
Åtgärder hos Kustbevakningen (stärka upp inom: signalskydd och säkra kommunikationer, fysiskt skydd av lokaler och farkoster, ledningsförmåga inkl. alternativ ledningsplats, förmåga att hantera cyberangrepp, ökad uthållighet inkl. reservdelsförsörjning och reservkraft)	2023/2024	-	60	60	60
Åtgärder hos Kriminalvården (stärkt säkerhetsskydd, försörjning, kontinuitetshantering, utveckla ledningsfunktionen, ökad robusthet i IT-system, reservsamband, upprätthålla och förvalta krigsorganisation)	Pågår	-	55,5	110	110
Summa			1 503,5	1 660	1 877

Livsmedelsförsörjning och dricksvatten

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	54	66	81
Livsmedelsförsörjning och dricksvatten	600	900	1 200

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	90	90	90
Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - dricksvatten och avlopp	2026	Ja	600	600	600
Beredskapsplanering av offentliga måltider	2024	Ja	320	320	320
Beredskapslagring av insatsvaror m.m	2026	Ja	0	0	660
Omvärldsanalysfunktion vid Livsmedelsverket	Pågår	Nej	5	5	5
Behov av laboratorieförmåga	-	Ja	0	10	10
Summa			1 015	1 025	1 685

Transporter

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	102	124	153
Transporter	800	1 300	1 700

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	170	170	170
Stärkt robusthet i kritisk infrastruktur	2023	Ja	1100	1100	1100
Fungerande flygtrafiktjänst och tillgängliga flygplatser	Snarast	Ja	150	150	150
Beredskaps- och reservflygplatser	Snarast	Ja	130	130	130
Sjögeografisk hantering, lotsprocessen samt sjö- och flygräddningen	Snarast	Ja	0	90	90
Behov av investeringsprogram för kommunal beredskap - transporter	-	Ja	0	100	100
Kollektivtrafik vid höjd beredskap	-	Ja	0	0	150
Regionala förstärkningsresurser	Snarast	Ja	0	0	20
Säkra kommunikationer - nationell sambandsplan vilken inkluderar alla aktörer inom det civila försvaret	Snarast	Ja	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt
Summa			1 550	1 740	1 910

Försörjning av grunddata

Det underlag som skickats av sektorn Försörjning av grunddata omfattas av sekretess enligt 18:8§ samt 18:13§ Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Underlaget redogörs därför inte i sin helhet och kostnaden för åtgärderna har avrundats.

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	78	95	117
Säker IT-drift i staten (genom Program 2032) ⁵⁵	500	1 000	1 000

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter ⁵⁶		Ja	130	130	130
Säker IT-drift i staten	-	Nej	3 000	3 000	3 000
Påverkanskampanjer	2023	Nej	5	5	5
Säker digital kommunikation	-	-	10	10	10
Säkra myndighetens information	2023	Nej	2	2	2
Utveckling av Sveriges digitala infrastruktur	-	-	0	75	75
Ytterligare redundans för data	2023	Nej	30	30	30

⁵⁵ MSB:s förslag på medel för åtgärden om säker it-drift inom staten (genom Program 2032) har rapporterats av två sektorer, Ekonomisk säkerhet och Försörjning av grunddata. I kapitel 5 i rapporten redovisas åtgärden samlad för Ekonomisk säkerhet och Försörjning av grunddata. Den uppskattade kostnaden för åtgärderna är svår att fastslå och skiljer sig åt mellan aktörernas inlämnade underlag. De båda åtgärderna syftar till samma behov av åtgärder och investering som berör flera aktörer. För att undvika dubbelrapportering där kostnaderna riskerar att adderas ihop, sammanfattar MSB båda dessa åtgärder tillsammans till ett behov på ca 3500 mnkr årligen i området säker it-drift inom staten i kapitel 5.

⁵⁶ Precis som i Civilt försvar mot 2030 omfattas här utöver aktörerna i sektorn även Statens geotekniska institut (SGI) samt Statens Geologiska undersökningar (SGU) som inte ingår i någon sektor men har behov kopplat till grunddata.

Summa			3 177	3 252	3 252
-------	--	--	-------	-------	-------

Elektroniska kommunikationer och post

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	24	29	36
Elektroniska kommunikationer och post	800	1 100	1 400

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	40	40	40
Robusthet i nät och tjänster	2024 (vissa delåtgärder är påbörjade)	Ja	945	1072	1200
Skyddade anläggningar	2024 (vissa delåtgärder är påbörjade)	Ja	100	150	215
Del i utveckling av kommunala trygghetspunkter	Se hela åtgärden i bilaga Kommuners och regioners beredskap		0	8	14
Summa			1 085	1 262	1 455

Bilaga 5 Ytterligare områden utanför sektorerna

Migration

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	12	15	18

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	0	20	20
Summa			0	20	20

Brådskande begravningstjänst

Inga kostnadssatta åtgärder, se kapitel i *Civilt försvar mot 2030*.

Barnomsorg och utbildning

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering	6	7	9

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Grundläggande finansiering för myndigheter		Ja	0	10	10
Beredskapsplanering i skolverksamhet	Pågår	Ja	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt
Beredskapsplanering av högre utbildning	-	-	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt
Eventuella behov av ytterligare åtgärder (här avses behov av medel för beredskapshöjande åtgärder hos enskilda och kommunala huvudmän i hela landet)	-	Ja	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt	ej kostnadssatt
Summa			0	10	10

CBRNE

Åtgärder kopplat till CBRNE finns också under Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen.

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
CBRNE-åtgärder Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)	0	0	0

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
CBRNE-åtgärder Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)	-	-	0	40	40
Summa			0	40	40

Rymdsäkerhet

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Rymdsäkerhet	0	0	0

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Utveckling och tillgängliggörande av Galileo PRS	Snarast	Nej	100	100	100
Nationell operativ rymdlägesbild och förstärkt samverkan	Snarast	Nej	75	75	75
Summa			175	175	175

Skydd av undervattensinfrastruktur

Inga kostnadssatta åtgärder, se kapitel i *Civilt försvar mot 2030*.

Skydd av kulturarv

MSB:s prioritering	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Skydd av kulturarv	20	50	100

Åtgärder från 1 nov, efter komplettering och justering	Åtgärden bör påbörjas	Är åtgärden skalbar?	Nivå 1 (mnkr/år)	Nivå 2 (mnkr/år)	Nivå 3 (mnkr/år)
Magasinering och transport	Pågår	Ja	528	528	528
Planering av kulturarv (länsstyrelserna)	Pågår	Nej	11	11	11
Summa			539	539	539

Bilaga 6 Externa yttranden

De sektorsansvariga myndigheterna och civilområdesansvariga länsstyrelserna har tagit del av slutrapporten och getts möjlighet att bifoga sina eventuella yttranden. Utöver det har MSB tillfrågat Försvarmakten att inkomma med ett eventuellt yttrande. MSB har mottagit yttranden från följande aktörer:

Sektorer

- Finansinspektionen
- Försäkringskassan
- Livsmedelsverket
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (som sektorsavari g myndighet genom avdelningen för räddningstjänst och olycksförebyggande)
- Polismyndigheten
- Skatteverket
- Socialstyrelsen
- Statens energimyndighet
- Trafikverket

Sektor som valt att inkomma kommentarer istället för ett yttrande

- Post- och telestyrelsen

Civilområdesansvariga länsstyrelser

- Ett samlat svar från länsstyrelserna

Övrig

- Försvarmakten

Aktörernas yttranden bifogas löpande i sin helhet i bilagan.

Promemoria

Datum 2023-10-18
Författare Finansinspektionen

FI dnr 23-15833

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

FI:s synpunkter på MSB:s utkast till rapport ”Uppdrag till MSB att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret 2025-2030 (Fö2023/01000)”

Givet den korta tid som Finansinspektionen haft till sitt förfogande att lämna synpunkter kan FI endast lämna övergripande synpunkter.

MSB poängterar i rapporten att det finns stora osäkerheter i uppskattningen av kostnader för det civila försvaret, bland annat kopplat till näringslivets roll, prisökningar, ett eventuellt medlemskap i Nato, samt osäkerheter i den rapport¹ som prioriteringsuppdraget tar sin utgångspunkt ifrån. FI instämmer i att såväl åtgärder som kostnader för att stärka det civila försvaret är osäkra och svåra att bedöma.

Sektorn finansiella tjänster är, vilket MSB belyser i rapporten ”Ett totalförsvaret i balans”² till stor del beroende av privat näringsliv i form av banker, försäkringsbolag, infrastrukturbolag med flera. Gemensamt är att dessa verkar på en konkurrensutsatt men reglerad marknad som ställer höga krav på förmågan att kunna upprätthålla sin verksamhet vid störningar.

Kraven i europeiska och svenska regelverk är dock anpassade för fredstida störningar snarare än antagonistiska angrepp och krig och verksamhetsutövarna är skyldiga att bära sina egna kostnader för detta. På motsvarande sätt får Riksbanken enligt den nya riksbankslagen föreskriva om åtgärder för höjd beredskap hos privata företag utan att företagen får ersättning för implementation av åtgärderna. FI menar att det idag saknas en tydlighet kring vilka kostnader för det civila försvaret, om några, som staten ska stå för. Givet denna oklarhet är det i dagsläget svårt att uppskatta hur stora statens kostnader blir i sektorn finansiella tjänster.

Slutligen är sektorn finansiella tjänster grupperade under rubriken ”upprätthålla nödvändig försörjning” i rapporten. FI menar att det vore mer passande att gruppera sektorns bidrag till det civila försvaret under rubriken ”säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna”.

¹ Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvaret i balans. Slutredovisning av regeringsuppdraget (Ju2022/01209/SSK)

² Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvaret i balans. Slutredovisning av regeringsuppdraget (Ju2022/01209/SSK)

MBS:s regeringsuppdrag (Fö2023-01000) Prioriteringsuppdraget

Försäkringskassan återkopplar här med yttrande till MSB för sektor ekonomisk

Försäkringskassan uppfattar att MBS:s samlade förslag till prioritering av områden/sektorer (se bilaga 1–2) innebär följande belopp gällande säker IT-drift i staten för respektive prioriteringsnivå:

- Nivå 1: 0,5 mdkr/år = 3,0 mdkr för 2025–2030
- Nivå 2: 1,0 mdkr/år = 6,0 mdkr för 2025–2030
- Nivå 3: 1,0 mdkr/år = 6,0 mdkr för 2025–2030

MBS:s prioriteringsförslag rörande säker IT-drift i staten motsvarar endast 5 procent av totalt aviserade medel för nivå 1 (10 mdkr/år), 6,67 procent av medlen för nivå 2 (15 mdkr/år) och 5 procent av medlen för nivå 3 (20 mdkr/år).

Försäkringskassan vill framhålla att säker IT-drift i staten till stor del grundar sig på förmågehöjande åtgärder som planeras och föreslås inom program 2032. Syftet med dessa åtgärder, förväntade investeringsbelopp och finansieringsbehov har Försäkringskassan beskrivit i tidigare underlag till MSB och Regeringskansliet. Säker IT-drift i staten är av stor betydelse för ett flertal statliga myndigheter som ansvarar för samhällsviktiga verksamheter och för myndigheter med särskilda uppgifter inom det civila försvaret, t.ex. sektorsansvariga myndigheter. Säker IT-drift i staten är således av största vikt inte bara för sektorerna ekonomisk säkerhet och försörjning av grunddata, utan är betydelsefullt för alla samhällsviktiga myndigheter. Detta innebär även att säker IT-drift inom staten är en grundläggande förutsättning för att kunna nå civilförsvarmålet säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och att säker IT-drift inom staten även är viktigt för övriga mål för det civila försvaret. Enligt Försäkringskassan behöver säker IT-drift inom staten prioriteras högt vid samtliga prioriteringsnivåer, dvs. områden viktiga både för omställning och för

Försäkringskassan anser därför att MBS:s prioritering av säker IT-drift i staten är underskattad. Utifrån den nyckelroll som säker IT-drift innebär för ett stort antal statliga myndigheter och för stora delar av det civila försvaret anser Försäkringskassan att en högre prioritering är helt nödvändig och den behöver uppgå till (minst) 15 procent av aviserade totalbelopp för respektive prioriteringsnivå. En högre prioritering betyder följande belopp:

- Nivå 1: 1,5 mdkr/år = 9,0 mdkr för 2025–2030
- Nivå 2: 2,25 mdkr/år = 13,5 mdkr för 2025–2030
- Nivå 3: 3,0 mdkr/år = 18,0 mdkr för 2025–2030

Vidare ser Försäkringskassan att det behöver förtydligas om den finansiella ramen ska fördelas utifrån investeringskostnader och eller förvaltningskostnader. Detta i sin tur kommer påverka tidsramen för när nyttor och effekter kan införlivas inom beredskapssystemet.

Synpunkter på specifika delar av MBS:s utkast:

- Avsnitt säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna - Säker IT-drift i staten, s29: Förslag till ändring av följande mening: ”MSB föreslår att en del av den grundläggande finansieringen för säker statlig IT-drift till Programmet prioriteras inom nivå 1 för att skydda de samhällsviktiga statliga verksamheterna och deras informationstillgångar”.
- Bilaga 4: Gällande Ekonomisk säkerhet bör de angivna beloppen inte fördelas på 0 mnkr/år för nivå 1–2 och 4 000 mnkr/år för nivå 3. Gällande Försörjning av grunddata är det oklart om MBS:s prioriterade årsvisa belopp avser samma MSB-prioriterade belopp som under Ekonomisk säkerhet eller om det är ett tillkommande belopp. Fördelningen av belopp på prioriteringsnivåer och beredskapssektorer, inkl. förklarande text, bör beakta vad som anges ovan.

Nils Öberg
Generaldirektör

Carl-Johan Mårtenson
Tf Chef Beredskap och sektorsansvar

Livsmedelsverkets yttrande över Utkast av slutversion på MSB:s rapport - Uppdrag till MSB att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret 2025-2030 (Fö2023/01000)

Livsmedelsverket har som sektorsansvarig myndighet getts möjlighet att inkomma med eventuella yttranden på MSB:s förslag till prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret 2025-2030. Övriga myndigheter inom sektorn har av Livsmedelsverket beretts möjlighet att inkomma med sina synpunkter.

Sammanfattning

Livsmedelsverket *tillstyrker* de prioriteringar i nivå 1, 2 och 3 som rör energiförsörjning, transporter och elektroniska kommunikationer.

Livsmedelsverket *tillstyrker* förslaget att det i nivå 1 tillförs medel för att inrätta ett kommunalt investeringsprogram för vatten och avlopp.

Livsmedelsverket *avstyrker* förslagen på tilldelade medel för grundläggande finansiering i alla tre nivåer då myndigheten menar att förslagen inte når upp till kostnaden för de krav som ställs på myndigheterna inom sektorn.

Livsmedelsverket *noterar* att åtgärder för att stärka livsmedelsförsörjningen i övrigt först återfinns i nivå 2 och 3 och konstaterar att det vid val av finansieringsnivå 1 får konsekvensen att arbetet med att säkerställa försörjningsförmåga vid ett mer utdraget förlopp av ett väpnat angrepp får stå tillbaka.

Generella synpunkter

En kommande anslutning till Nato kommer bland annat att påverka hur Sverige behöver förhålla sig till baseline requirements och till critical response measures. Livsmedelsverket har svårt att se hur MSB tagit med detta i sitt förslag till prioritering men menar att en anslutning kan tvinga fram en delvis annan prioritering än det nuvarande förslaget. Detta gäller inte minst kravet på en robust livsmedel- och dricksvattenförsörjning.

Livsmedelsverket vill framföra att beredskapslager är en komponent av beredskapen som under en begränsad tid kan underlätta en omställning. Betydelsen av beredskapslager för att säkerställa samhällets försörjningsförmåga upplevs av Livsmedelsverket som överskattad av MSB. För att över tid säkra samhällets försörjningsförmåga krävs bland annat åtgärder kopplat till omställning av produktion inom hela livsmedelskedjan.

Gällande den nationellt samordnade funktionen för försörjningsberedskap vill Livsmedelsverket framföra att det kommer att krävas insatser från övriga sektorer som berörs och att detta behöver hanteras och finansieras.

Synpunkter på förslagen

Livsmedelsverket *tillstyrker* de prioriteringar i nivå 1 som rör energiförsörjning, transporter och elektroniska kommunikationer. Myndigheten ser att en ökad robusthet inom dessa områden kommer att vara förmågeskapande också för dricksvatten- och livsmedelsförsörjningen.

Livsmedelsverket *tillstyrker* förslaget att det i nivå 1 tillförs medel för att inrätta ett kommunalt investeringsprogram för vatten och avlopp som syftar till att täcka investeringskostnader för alternativ vattenförsörjning, exempelvis krigsvattenanläggningar, stärka nya eller befintliga beredskapsbrunnar och andra åtgärder för att hantera situationer med svårt skadad eller utslagen VA-infrastruktur. Livsmedelsverket bedömer att ett sådant investeringsprogram kommer att underlätta uppbyggnaden av ett civilt försvar som kan hantera såväl de inledande konsekvenserna av ett väpnat angrepp som de mer långsiktiga konsekvenserna.

Livsmedelsverket *avstyrker* förslagen på tilldelade medel för grundläggande finansiering i alla tre nivåer då myndigheten menar att förslagen inte når upp till kostnaden för de krav som ställs på myndigheterna inom sektorn.

Livsmedelsverket *noterar* att åtgärder för att stärka livsmedelsförsörjningen i övrigt först återfinns i nivå 2 och 3. I likhet med MSB konstaterar Livsmedelsverket att det vid val av finansieringsnivå 1 får konsekvensen att arbetet med att säkerställa försörjningsförmåga vid ett mer utdraget förlopp av ett väpnat angrepp får stå tillbaka. Det är därmed svårt att arbeta med en ambition att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna under minst tre månader för att kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och vårt närområde. Livsmedelsverket önskar tillägga att konsekvenserna av ett väpnat angrepp på försörjningsförmågan är starkt beroende av tidpunkt på året.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Annica Sohlström. I den slutliga handläggningen medverkade avdelningscheferna Helena Brunnkvist, Eiríkur Einarsson, Kristina Granelli, Daniel Karlsson, Kristina Ohlsson och Mattias Åsander. Föredragande var enhetschef Mats Johansson.

Annica Sohlström

Mats Johansson

Avdelningen för Räddningstjänst och olycksförebyggande

Yttrande på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps svar på regeringsuppdraget att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret 2025–2030 (Fö2023/01000) ur perspektivet sektorsansvarig myndighet

Bakgrund

MSB är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen. Som sektorsansvarig bidrog MSB till rapporten *Framåtanda - Åtgärder för att stärka det civila försvaret Slutredovisning av regeringsuppdrag* (Fö2023/01000) genom att prioritera investeringsbehov i form av särskilda satsningar inom beredskapssektorns ansvarsområde åren 2025–2030. De särskilda satsningarna delades in i tre hypotetiska finansieringsnivåer och uttryckte en skalbarhet av föreslagen förmågeutveckling inom ansvarsområdet som helhet.

Tillvägagångssätt och principer för prioritering

I arbetet med att prioritera åtgärder deltog (utöver MSB) Kustbevakningen, Länsstyrelserna, Polismyndigheten, Sjöfartsverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Sveriges kommuner och regioner (SKR) samt SOS Alarm AB. Samtliga bidrog genom att inkomma med underlag i form av nya åtgärder, uppdaterade kostnadsuppskattningar, bidrog till kvalitetssäkring av underlaget och principer för prioritering av åtgärderna inom sektorn. I prioriteringen av åtgärder och uppskattning av kostnader tog MSB särskild hänsyn till myndighetens svar på regeringsuppdrag Ju 2022/02313, *Dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap* samt förslag i SOU 2022:57 *Ett stärkt skydd för civilbefolkningen under höjd beredskap*.

Som grund för prioriteringen enades beredskapssektorn om följande principer;

- Åtgärder ska i första hand riktas mot det största konstaterade förmågegapet inom ansvarsområdet, med särskild hänsyn till kända ingångsvärden från Natos krishanteringssystem som träffar beredskapssektorns ansvarsområde, eller åtgärder som direkt stärker det militära försvarets förmåga.
- Åtgärder som stärker lokal och regional nivå ska prioriteras.
- Åtgärder som skapar stor förmågehöjande effekt till liten kostnad samt på kort tid ska prioriteras framför andra.

Särskilt medskick

MSB ur perspektivet sektorsansvarig myndighet gjorde också det särskilda medskicket att stärkande av alarmeringsfunktionens förmåga är centralt för sektorns funktionalitet som helhet,

vilken upprätthålls av SOS Alarm AB. Kostnader som tillkommer för att stärka alarmeringsfunktionen i ansvarsområdet inkluderades därför i beredskapssektorns underlag.

Yttrande

Genom en intern beredningsprocess har MSB som sektorsansvarig myndighet fått möjlighet att inkomma med synpunkter på rapporten *Framåtanda - Åtgärder för att stärka det civila försvaret Slutredovisning av regeringsuppdrag (Fö2023/01000)*. I denna interna beredning tillstyrkte MSB;

- Att samtliga investeringsbehov samt den prioritering som beredskapssektorn gemensamt valt att göra respekterades.
- Att investeringar i stärkt alarmeringsfunktionalitet inkluderades i slutrapporten.
- Att grundläggande finansiering för organisationsberedskap hos samtliga beredskapsmyndigheter lyftes särskilt, utöver äskanden kopplade till sektorernas olika sakområden.

I den interna beredningen lämnade MSB en huvudsynpunkt, vilken adresserade att åtgärden förberedelser för direktinskrivning och en längre civilpliktsutbildning borde redovisas under sektorn *Räddningstjänst och skydd av civilbefolkningens* avsnitt, då åtgärden inte handlar om personalförsörjning i stort utan specifikt kopplat till kommunal räddningstjänst. Skälet till detta var att en sådan kategorisering hade inneburit en mer logisk placering som del av ett helhetspaket kopplat till kommunal räddningstjänst.

MSB ur perspektivet sektorsansvarig myndighet noterar att denna synpunkt tillgodosetts när rapporten slutredovisades.

Cecilia Looström

Avdelningschef avdelningen för räddningstjänst och olycksförebyggande

YTTRANDE

Polismyndigheten
Nationella operativa avdelningen
Operativa enheten
Gruppen för sektorsansvar för beredskapsplanering

Datum 2023-10-16
Infoklass Öppen
Diariern (åberopas) A302.310/2023

Beredskapssektorn Ordning och säkerhets yttrande på MSB:s rapport Förslag på prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret för åren 2025-2030

Inledning

Detta yttrande innehåller synpunkter vad avser Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) rapport Förslag på prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret för åren 2025–2030 (Fö2023/01000) från myndigheterna i beredskapssektorn Ordning och säkerhet (Polismyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården, Kustbevakningen, Säkerhetspolisen, Tullverket och Åklagarmyndigheten). Beredskapssektorn är positiv till att grundläggande finansiering för sektors- och beredskapsmyndigheter lyfts särskilt i MSB:s rapport. Beredskapssektorn är även positiv till att myndigheternas ytterligare investeringsbehov och behov av åtgärder till del har inkluderats i MSB:s samtliga prioriteringsnivåer, även om MSB:s föreslagna prioritering inte når upp till det samlade behov som myndigheterna inom sektorn har redovisat.

Beredskapssektorn bedömer dock att vikten av myndigheternas verksamhet, inför och under höjd beredskap och ytterst krig, inte framkommer i tillräcklig omfattning i MSB:s rapport. Beredskapssektorn noterar även att ordning och säkerhet inte lyfts fram av Försvarsmakten som en sektor av särskild vikt för att bidra till det militära försvaret. Vidare konstaterar beredskapssektorn att ordning och säkerhet är ett av de områden av de nuvarande beredskapssektorerna som under den nuvarande försvarspolitiska perioden har tilldelats minst finansiering, detta trots att Polismyndigheten utgör, i antal årsarbetskrafter den största myndigheten i Sverige.

Mot denna bakgrund bör därför betydelsen av myndigheternas verksamhet inför och under höjd beredskap och ytterst krig utvecklas ytterligare. Om ekonomiska medel inte tilldelas myndigheterna i tillräcklig grad riskerar myndigheterna att inte kunna stödja Försvarsmaktens mobilisering och bidra till Natos baskrav på ett tillfredställande sätt. Vidare riskerar myndigheterna att inte kunna, på ett tillfredställande sätt, upprätthålla rättskedjan och bidra till att övriga viktiga samhällsfunktioner kan upprätthållas och att civilbefolkningen skyddas.

Beredskapssektorn Ordning och säkerhet

Den verksamhet som myndigheterna inom beredskapssektorn ordning och säkerhet bedriver utgör en direkt förutsättning för att effektivt hantera det inledande skedet av ett väpnat angrepp men utgör också en förutsättning för att övriga totalförsvaret ska kunna fortsätta verka samt att försvarsviljan och motståndskraften hos befolkningen upprätthålls.

Myndigheterna inom beredskapssektorn ordning och säkerhet har, liksom Försvarsmakten, i uppdrag att värna rikets säkerhet. När Försvarsmakten har att värna rikets yttre säkerhet ska rättsväsendet värna rikets inre säkerhet genom att upprätthålla en stabil och rättssäker rättskedja. Rättsväsendets uppdrag är således att bemöta hot mot vårt demokratiska statskick, hot som svensk lag inte ger Försvarsmakten möjlighet att bemöta under nivån för väpnat angrepp. Myndigheterna inom sektorn utgör således centrala aktörer att hantera hybrida hot och antagonistisk verksamhet i situationer som ligger i gränslandet mellan fred och krig och bidrar därigenom till ett trovärdigt totalförsvaret samt till att skapa en krigsavhållande förmåga.

Myndigheternas verksamhet utgör också en grundförutsättning för att övriga samhället ska kunna fortgå. Kraven på den verksamhet som myndigheterna i sektorn bedriver kommer att öka inför och under höjd beredskap och ytterst krig. En motståndare kommer med olika medel att angripa funktioner, verksamheter och objekt som är viktiga för vår försvarsförmåga och kan genom sabotage, skadegörelse eller medveten påverkan försöka uppnå politiska och militära målsättningar. Myndigheternas verksamhet bidrar till att viktiga samhällsfunktioner kan upprätthållas och att civilbefolkningen skyddas.

Utöver att bedriva verksamhet som utgör grunden för att övriga samhället ska kunna fortgå har myndigheter inom sektorn omfattande skyldigheter och möjligheter att bidra till det militära försvaret, bland annat genom bevakning av skyddsobjekt, ingripanden vid sabotage och genom att stödja Försvarsmaktens mobilisering. Myndigheterna inom sektorn utgör också en viktig och omfattande del i gränsövervakningen vid höjd beredskap. Bland myndigheterna inom sektorn finns dessutom förmåga att utreda och lagföra brott mot fullmaktslagarna, bl.a. lag om totalförsvarsplikt, vilket bidrar till att säkerställa den mobilisering som är en viktig del i det militära försvarets förmåga. Att kunna upprätthålla rättskedjan, även under krig, samt att utreda och lagföra brott av bl.a. krigsmän och landsförrädare, bidrar till att skapa en krigsavhållande förmåga och till att upprätthålla försvarsviljan och motståndskraften hos befolkningen.

Ett medlemskap i Nato förstärker vikten av myndigheternas uppgifter i totalförsvaret. Enligt Natos sju rekommendationer (baskrav) för civil resiliens ska en allierad stat bland annat uppnå en viss förmåga att säkra beslutsfattandet och skydda statsledningen, hantera stora

befolkningsrörelser, delta i hanteringen av masskadeutfall och bidra till skydd av kritisk infrastruktur. Ett medlemskap i Nato innebär också att Sveriges geostrategiska läge kommer bidra till ett operativt djup för Nato vid en eventuell konflikt i vårt närområde. Detta kan innebära att Sverige kommer tjäna som ett bakre basområde för Natos operationer i närområdet vilket kommer ställa höga krav på myndigheter inom sektorn att upprätthålla säkerheten i Sverige.

Slutligen, Rysslands invasion och pågående krig mot Ukraina har tydligt visat på behovet av en fungerande rättskedja även i krig. En ytterligare viktig lärdom från kriget i Ukraina är den ökade hotbilden mot aktörer inom ordning och säkerhet och där även icke-militär personal kan uppfattas som ett legitimt mål för angriparen, vilket kräver att bl.a. utrustning behöver anpassas till den operationsmiljö som krig innebär.

Sammantaget har myndigheterna inom sektorn ordning och säkerhet en central roll i hanteringen av ett väpnat angrepp mot Sverige. Beredskapssektorn ordning och säkerhet utgör en grundförutsättning för att övriga delar av totalförsvaret ska kunna verka under höjd beredskap och sektorns behov behöver därför prioriteras och utvecklas i balans med det övriga totalförsvaret.

**Beredskapssektor Grunddatas yttrande på MSB rapport -
Uppdrag till MSB att föreslå en prioritering av åtgärder för att
stärka det civila försvaret 2025-2030 (Fö2023/01000)****Beredningsgång**

Skatteverket har som beredskapssektorsansvarig myndighet fått möjligheten att inkomma med synpunkter på utskickad rapport och har delat denna med sektorsmyndigheterna för deras yttrande och synpunkter.

Ärendet har beretts på beredskapssektorskansliet och därefter skickats ut till respektive myndighetsbrevlåda den 6/10 och utpekade ansvariga. Myndigheterna har därefter haft till den 17/10 möjlighet att komma in med synpunkter till kansliet.

Sektorsmyndigheterna har därefter inkommit med att de inte har synpunkter på

Beredskapssektorskansliets yttrande

Kansliet tycker det är en bra rapport och vi ser även svårigheterna i att prioritera i detta uppdrag eftersom behovet av robustethöjande åtgärder är stort samtidigt som det är ett ansträngt finansiellt läge idag. Detta påverkar även myndigheterna som ska stärka beredskapen.

Vi anser att gränsdragningen som tillämpats inledningsvis mellan krisberedskap och civilförsvarsåtgärder är svår inom beredskapssektorn. Exempelvis är robusta serverhallar och ledningsplatser ansett som ett krisberedskapsområde men även som åtgärder för höjd beredskap, då man behöver bygga ut antalen för att sprida riskerna vid ett angrepp. Just denna typ av angrepp har vi sett i Rysslands krigföring mot Ukraina där grunddata var ett av de prioriterade och inledande målen. Analyser från kriget i Ukraina tyder på att vi även i krisberedskapsområdet behöver bygga ytterligare/utökad robusthet som denna rapport inte tar med. Med det vill vi säga att det kan finnas behov av ökade anslag på respektive myndighet som kommer lyftas i myndigheternas budgetunderlag och budgetdialoger med respektive departement men som genom detta arbete har definierats. Myndigheternas behov av ökade budgetanslag har inte minskat med anledning av rapportens tillkomst och överlämnande.

Sundbyberg 2023-10-18

Johan Lönnqvist Sektorskansliet

Grunddata

GDS/KB
Maria Carlund
maria.carlund@socialstyrelsen.se

Myndigheten för
samhällsskydd och
beredskap
MSB Dnr: 2023-08080

Synpunkter på MSB:s förslag till prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret

Socialstyrelsen lämnar härmed synpunkter till MSB inför deras avrapportering av rapporten *Förslag på prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret - åtgärder för åren 2025–2030 (Fö2023/01000)* som är redovisning av regeringens *Uppdrag till MSB att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret 2025–2030 (Fö2023/01000)*.

Underlaget utgår från Socialstyrelsens roll som sektorsansvarig myndighet.

Underlaget innehåller med anledning av detta aspekter som berör andra myndigheter och aktörer inom sektorn än enbart Socialstyrelsen.

Övergripande

Socialstyrelsen instämmer i MSB:s beskrivning om utmaningar kopplat till att göra prioriteringar eftersom det saknas tydliga ambitionsnivåer för olika delar inom det civila försvaret, uttryckt i exempelvis mätbara mål.

Socialstyrelsen ser det vidare som viktigt i arbetet framåt att planering, prioritering och finansiering av åtgärder samt bedömning av förmåga följer en gemensam kategorisering och skärning. Detta skulle ge större möjlighet att jobba sektorsövergripande i det förmågehöjande arbetet och förmågeplanering. Detta är något som Socialstyrelsen även framhållit i sin redovisning till MSB 1 oktober 2023 enligt anvisningarna för det civila försvaret (Fö2023/00751).

En övergripande iakttagelse är också att MSB har satt upp ett antal prioriteringsgrunder (s.19) för att bedöma vilka områden som är särskilt prioriterade för tilldelning av medel men att det inte går att utläsa hur prioriteringsgrunderna har tillämpats. Det får konsekvenser för avvägning mellan områden och sektorer och innebär att det inte tydligt framgår om den finansiering som finns för civilt försvar går till de åtgärder som ger mest effekt vad gäller att stärka förmågan.

Prioritering av åtgärder

Värna civilbefolkningen

När det gäller förslag till prioriteringar och beräkningar av kostnader har MSB utgått från målen för civilt försvar. För målet om att ”Värna civilbefolkningen” lyfts i rapporten endast de samhällsviktiga funktionerna; *skydd av civilbefolkningen* och *räddningstjänst* fram. I totalförsvarspropositionen framgår däremot att målet att värna civilbefolkningen även innefattar att civilbefolkningen ska värnas genom att bereda skydd, rädda nödlidande och ombesörja vård.¹ Socialstyrelsen bedömer utifrån skrivningarna i totalförsvarspropositionen att hälso- och sjukvård ingår som en viktig del under målet och att det tydligare bör framgå på vilka grunder MSB valt att avgränsa bort dessa delar under nämnda mål. Avgränsningen gör att det i MSB:s prioriteringar saknas delar av samhällsviktiga funktioner som är viktiga för att värna civilbefolkningen.

Det är därför också svårt att dra slutsatser utifrån uppfyllnad av målet för civilt försvar.

MSB lämnade 2022 rapporten *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans* till regeringen. Försvarsmakten har i sina synpunkter² på denna rapport särskilt lyft sjukvård som ett område av särskild vikt för att stödja det militära försvaret. Socialstyrelsen delar Försvarsmaktens bedömningar och prioriteringar och gör även bedömningen att sjukvården bör ses som lika viktig för att värna civilbefolkningen som för stöd till det militära försvaret, vid t.ex. masskadehändelser och i händelse av ett väpnat angrepp.

Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna

Av MSB:s förslag till prioriteringar framgår att åtgärder för att stärka *Hälso- och sjukvårdens CBRNE – förmåga* och *Kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst* endast föreslås i nivå 3 och inte inkluderas under nivå 1 och 2. Detta är en prioriteringsbedömning som inte Socialstyrelsen delar. Myndigheten anser att inte någon av sektorns listade åtgärder kan sorteras bort eller endast inkluderas under nivå 2 eller 3.

MSB efterfrågade under sommaren underlag, inom ramen för aktuellt regeringsuppdrag om prioritering, från sektorsansvariga myndigheter. Socialstyrelsen framhöll i sitt underlag till MSB den 29 augusti 2023 att det kommer att vara nödvändigt att genomföra samtliga listade åtgärder (utgår från åtgärder som presenterades i rapporten *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvar i balans*). Sektorns bedömning är därmed att samtliga listade åtgärder är prioriterade under nivå 1 och att dessa ska vara skalbara. Det innebär att en prioritering inom den listade åtgärden kommer att behöva genomföras beroende på tilldelade medel. Socialstyrelsen anser att det är ett arbete som behöver göras inom sektorn och av de ingående aktörerna. För prioriteringar inom sektorn gör Socialstyrelsen bedömningen att dessa behöver utgå från vad som är mest prioriterat utifrån målen för civilt försvar och vilka åtgärder som bedöms ge operativ effekt mot delmål 4. Denna grund för prioritering väger även in det säkerhetspolitiska läget och kommande förmågekrav vid ett NATO-inträde.

Synpunkter från E-hälsomyndigheten

E-hälsomyndigheten konstaterar att frågor som rör digital infrastruktur finns med i underlaget och är med i alla tre nivåer under åtgärden säker it-drift i staten. Det är dock inte tydliggjort om och i så fall hur E-hälsomyndighetens perspektiv har beaktats i MSB:s rapport.

¹ Totalförsvaret 2021-2025. Prop. 2021/21:30, s. 89.

² Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport (FM2022-12214:6)

Avdelningen för energiberedskap
Enheten för trygg energiförsörjning Karl
Björklund
016-544 23 43
Karl.Bjorklund@Energimyndigheten.se

Yttrande MSBs regeringsuppdrag (Fö2023-01000) Prioriteringsuppdraget

Energimyndigheten tillstyrker Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps rapport för att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret i de delar som rör Energimyndighetens ansvarsområde.

Beslut i detta ärende har fattats av Enhetschefen Karl Björklund.

Beslutet har fattats elektroniskt i myndighetens handläggningssystem och saknar därför namnunderskrifter.

Karl Björklund

Trafikverkets yttrande över redovisning prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret under perioden 2025–2030

Trafikverket har fått möjlighet att yttra sig över Myndigheten för Samhällsskydd och beredskaps (MSB) redovisning av regeringsuppdrag att föreslå prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret under perioden 2025–2030.

Trafikverket vill lyfta fem områden som särskilt viktiga i MSB:s redovisning:

- Bristande spårbarhet i föreslagna prioriterade åtgärder
- Finansieringsprinciper
- Grundläggande finansiering
- Kommande uppdragsredovisningar om civil beredskap

Bristande spårbarhet i föreslagna prioriterade åtgärder

Det finns brister i spårbarheten till tidigare inlämnade underlag i de föreslagna prioriterade åtgärdsområdena och därför är det inte möjligt för Trafikverket att göra bedömningar om innehåll och finansiering för de föreslagna prioriterade åtgärderna.

Ett mer detaljerat och uppdaterat material om åtgärdsbehov och kostnader återfinns i Trafikverkets redovisning i enlighet med *Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025 (Fö2023/00751)* som skickades in 1 oktober 2023 till MSB.

Finansieringsprinciper

Trafikverket vill särskilt lyfta behovet av en långsiktig finansieringsprincip för Sveriges civila beredskap, där en ekonomisk planeringsram bör införas. En sådan planeringsram skulle bidra till att skapa långsiktighet och förbättra förutsättningarna för en förstärkning av samhällets samlade förmåga.

Trafikverket delar MSB:s syn om att personal bör finansieras av andra anslag på sikt för att avsatta medel för civilt försvar ska gå till beredskapsåtgärder, det är därför viktigt att det i fortsättningen tillförs förvaltningsmedel och inte endast utvecklingsmedel.

Grundläggande finansiering

Den grundläggande finansiering som beskrivs i rapporten är inte tillräcklig för att finansiera den verksamhet som den ska omfatta. De föreslagna schablonerna för sektorsmyndigheter och beredskapsmyndigheter tar inte hänsyn till myndigheternas olika förutsättningar. För Trafikverket är behovet av finansiering för det som räknas upp inom den grundläggande finansieringen betydligt högre både i ett utvecklingskedje såväl som ett längre förvaltande perspektiv.

Kommande uppdragsredovisningar om civil beredskap

Trafikverket kommer i närtid att redovisa tre regeringsuppdrag som omfattar behov, kostnader och utvecklingsförslag för en stärkt civil beredskap inom transportområdet. Dessa är:

- *Uppdrag att ta fram inriktningsunderlag inför den långsiktiga infrastrukturplaneringen för planperioden 2026–2037, (LI2023/02737), levereras den 15 januari 2024*
- *Uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka förmågan inom krisberedskap och civilt försvar inom beredskapssektor Transporter, (LI2023/02842), levereras den 15 januari 2024*
- *Uppdrag att utreda behovet av att stärka det svenska järnvägs- och kollektivtrafikskyddet, (LI2023/03011), levereras den 31 januari 2024*

Av dessa ska de två första direkt utgöra ett underlag för Infrastrukturpropositionen, samt ett underlag och inspel till arbetet med försvarspropositionen. Även dessa underlag bör således bidra med underlag till i det fortsatta arbetet.

Viktiga områden att lyfta

Tre områden som Trafikverket särskilt vill lyfta är ett framtida medlemskap i Nato, näringslivets roll inom civilt försvar samt Bygg- och reparationsberedskap.

Inträdet i Nato kommer ställa stora krav på Sveriges civila beredskapsmyndigheter både gällande organisation men även finansiering. Vad gäller näringslivets förutsättningar så är deras medverkan helt avgörande för det civila försvarets funktion inom transportområdet, vilket kommer kräva ökad finansiering och styrning. Bygg- och reparationsberedskapen behöver utredas, uppdrag delas ut och finansieras. De här tre frågorna måste omhändertas snarast.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Roberto Maiorana. Föredragande har varit beredskapsstrategerna Emil Fastén och Elin Göransson, Avdelningen för samhällsskydd och beredskap, verksamhetsområde Planering. I den slutliga handläggningen har Minna Nyman avdelningschef för Samhällsskydd och beredskap, samt Tommy Jonsson tf chef verksamhetsområde Planering deltagit.

Roberto Maiorana

Generaldirektör

Dokumentegenskaper, Ärendenummer TRV 2023/64329, Motpartens ärendenummer MSB 2023-08080, Dokumentdatum 2023-10-17, Konfidentialitetsnivå 1 Ej känslig, Beslutat av Roberto Maiorana, GD
Dokumenttyp BESLUT

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Formageplanering@msb.se

Länsstyrelsernas gemensamma yttrande på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap svar på regeringsuppdraget att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret 2025-2030 (Fö2023/01000)

Bakgrund

I augusti 2023 lämnade länsstyrelserna förslag på prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) regeringsuppdrag att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret 2025-2030 (Fö2023/01000).

Länsstyrelserna prioriterade i underlaget resurser för samordning av regional beredskapsplanering och en generell tillväxt för att möta de ökande kraven från civilområden och sektorsansvariga myndigheter. Vidare prioriterade länsstyrelserna beredskapsplanering inom egen myndighet och regional anpassning, för totalförsvarets viktiga områden där NATO-medlemskapet kan komma att påverka behov och fördelning av resurser. Totalt lyfte länsstyrelserna fram ett grundläggande behov av finansiering för arbetet med grundläggande planering på 632 mkr.

Länsstyrelserna föreslog åtgärder för att vidmakthålla och utveckla internationell samverkan och förmåga till världlandsstöd till en kostnad av 13 mkr. Ett utökat regionalt stöd till kommunernas och regionernas arbete med civilt försvar är identifierat och bedömdes att kosta 31,5 mkr. I budgetunderlaget för perioden 2024-26 lyfte länsstyrelserna fram ett behov av säkerställande av kompetenser och tekniska förutsättningar som ställer höga krav på säkerhet med anledning av arbetet med civilt försvar vilket medför att ytterligare 61,5 mkr behövde tillföras.

Avslutningsvis prioriterade länsstyrelserna också behoven av att kunna hantera säkerhetsskyddskänslig information varvid totalt 210 mkr äskades som engångsbelopp. Utöver dessa förslag så föreslog MSB att ytterligare 11 mkr tillförs för skydd av kulturarv och 11 mkr för inrättande av regionala energisamordnare.

Yttrande

Länsstyrelserna utläser i förslaget på prioriteringar av åtgärder för att utveckla det civila försvaret endast en grundfinansiering för länsstyrelserna på 500 mkr avser nivå 1 och 2, för nivå 3 är beloppet 600 mkr.

Länsstyrelserna står fast vid prioriteringen av samordning av regional beredskapsplanering och en generell tillväxt för att möta de ökande kraven i den nyligen inrättade strukturen för civil beredskapsplanering. Vidare prioriterar länsstyrelserna fortsatt beredskapsplanering inom egen myndighet och regional anpassning mot totalförsvarets behov. Grundläggande finansiering inkluderar, enligt MSB förslag, bland annat åtgärder för att höja säkerhetsskyddet inom respektive myndighet. I Länsstyrelsernas gemensamma förslag framfördes behovet av att stödja kommuner och regioners utveckling av säkerhetsskydd vilket medför att de medlen inte ska ingå i länsstyrelsernas grundläggande finansiering. Länsstyrelserna står fast vid behovet av en grundläggande finansiering på 632 mkr och en finansiering för stöd till kommuner och regioner utveckling av säkerhetsskydd på 31,5 mkr.

Länsstyrelserna vidhåller behovet av åtgärder enligt tidigare inlämnat förslag men har svårt att utläsa och finna spårbarhet i MSB underlag. Länsstyrelserna lyfte fram förslag på åtgärder för att:

- vidmakthålla och utveckla internationell samverkan och förmågan till värdlandsstöd (13 mkr)
- utöka det regionala stödet till kommuner och regioners arbete med civilt försvar (31,5mkr)
- säkerställa kompetenser och tekniska förutsättningar för att arbeta med civilt försvar (61,5 mkr)
- utveckla förmågan att hantera säkerhetskänslig information (210 mkr)
- skydda kulturarv (11 mkr)
- samordning av energifrågor på regional nivå (11 mkr)

MSB har i sitt underlag redovisat förslag på prioriteringar samlat utifrån målet med det civila försvaret, värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, nödvändig försörjning och motståndskraft. I underlaget går det därför endast att utläsa vilka åtgärder som MSB har prioriterat avseende civilområdesansvariga länsstyrelser och länsstyrelser inom grundläggande finansiering. Övriga prioriteringar och övervägande som MSB har gjort rörande länsstyrelsernas förslag går inte att utläsa. Länsstyrelserna vill därför framföra att MSB underlag saknar en spårbarhet avseende hur inlämnade underlag har bedömts och hur inlämnade prioriteringar kommer att påverka länsstyrelsernas förmåga inom civilt försvar.

Efter dialog med MSB så redovisar inte länsstyrelserna förslag på åtgärder som är kopplade till de beredskapssektorer där länsstyrelserna är representerade utan de återredovisas i respektive beredskapssektor (räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen samt livsmedelsförsörjning och dricksvatten).

Övriga synpunkter

Länsstyrelserna tillstyrker MSB förslag på att utveckla en teknisk sambandslösning för NATO och Sverige. Att MSB tar höjd för samverkan och ledning i en NATO-kontext är positivt och länsstyrelserna understryker behovet av ett gemensamt samband- och ledningssystem som möter totalförsvarets behov.

MSB förslår sig själva som möjlig ansvarig myndighet för en förnyad byggnads- och reparationsberedskap. Länsstyrelserna gör bedömningen att det finns lämpligare aktörer såsom till exempel Trafikverket.

Länsstyrelserna ser det som angeläget att de ekonomiska resurserna som avses att tillföras kommuner och regioner är i sådant förhållande till statliga myndigheters ökningsar att samarbete och uppbyggnad kan genomföras enligt förväntningar.

Länsstyrelserna vill även lyfta att det finns en otydlighet i beskrivning av vilka som omfattas av grundläggande finansiering. I texten på t.ex. sidan 16 anges ”sektorsansvariga myndighet och civilområdesansvariga länsstyrelser”. Motsvarande formulering återfinns även på andra sidor i dokumentet. Avses inte ”beredskapsmyndigheter”?

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

Niklas Nordgren

Er tjänsteställe, handläggare
MSB, Per LarssonErt datum
2023-10-05

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare
Jenny Marklund, jenny.marklund@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Försvarmaktens yttrande på MSB:s rapportutkast Förslag på prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret

Försvarmakten har fått möjlighet att lämna synpunkter på ett utkast av slutversionen på MSB:s rapport utifrån regeringsuppdraget att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret (Fö2023/01000).

Inledningsvis kan Försvarmakten konstatera att MSB fått ett svårt uppdrag förknippat med utmaningar. Försvarmakten anser dock att MSB – på ett metodiskt och tydligt sätt – redogör på vilka grunder förslagen till prioriteringar tagits fram. Försvarmakten anser att prioriteringsgrunderna är bra och vill särskilt lyfta fram vikten av att prioritera åtgärder som stärker funktioner och verksamheter som övriga totalförsvaret är beroende av.

Försvarmakten noterar att MSB endast för ett övergripande resonemang kring innebörden av ett svenskt medlemskap i Nato. När Sverige blir medlem i Nato kan således förslagen till prioriteringar för att stärka det civila försvarets förmåga behöva ses över.

Försvarmakten ser positivt på att MSB:s förslag till prioriteringar i stor utsträckning tagit hänsyn till Försvarmaktens synpunkter på rapporten *Civilt försvar mot 2030*.¹ Försvarmakten noterar att det finns utpekade åtgärdsförslag för att stärka förmågan inom de av Försvarmakten prioriterade områdena energiförsörjning, transporter, sjukvård, personalförsörjning, elektroniska

¹ FM2022-12214:6, Försvarmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030, 2023- 02-17

(JEM)

Postadress
Försvarmakten
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

kommunikationer, samt åtgärder för att stärka kommuner och regioners beredskap.² Försvarsmakten uppfattar vidare att många av de åtgärder som MSB lyfter fram som prioriterade syftar till att stärka robustheten i viktiga samhälls- funktioner samtidigt som de bidrar till Försvarsmaktens förmåga. För en ökad tydlighet vore det bra om de åtgärder som bidrar till det militära försvarets förmåga redovisades i den övergripande sammanställningen i kapitel fem.

Försvarsmakten delar MSB:s bedömning att kommunikation och försvarsvilja är av stor betydelse för ökad motståndskraft, samt att det finns behov av att öka förmågan inom detta område. Försvarsmakten menar dock att det finns ytterligare åtgärder – utöver en stärkt medieberedskap – som bör vidtas för att öka förmågan inom denna del av totalförsvaret. Försvarsmakten bedömer att den fortsatta utvecklingen inom det civila försvaret skulle främjas av att ansvaret för kommunikation och försvarsvilja samlas under en myndighet, exempelvis Myndigheten för psykologiskt försvar som redan har ansvar för stora delar av det civila samhällets motståndskraft.

Försvarsmakten anser att det i vissa fall är svårt att bedöma vad specifika förslag innebär, exempelvis innebörden av 24/7-verksamhet inom området informations- och cybersäkerhet. Vidare finns det nyanser i vissa förslag som skulle kunna utvecklas. Exempelvis anser Försvarsmakten att förslaget om ett nationellt program för kompetensutveckling för civilt försvar bör ändra inriktning så att det omfattar ett program för totalförsvaret. Samtliga åtgärder – oavsett rubrik och innehåll – måste dessutom värderas utifrån bedömd omedelbar effekt, respektive långsiktig förmågeutveckling. Eftersom många av förslagen på åtgärder för att stärka det civila försvaret kommer att få en direkt påverkan på Försvarsmaktens operativa förmåga bidrar myndigheten gärna vid fortsatta beredningar inför regeringens beslut.

Avslutningsvis delar Försvarsmakten MSB:s bedömning att det är av stor vikt att åtgärda bristerna inom det civila försvaret och att särskild finansiering för civilt försvar inte kommer att vara tillräcklig för alla de robusthetshöjande åtgärder som behöver vidtas för att uppnå ett starkt civilt försvar. Försvarsmakten menar att det är av avgörande betydelse att alla aktörer beaktar totalförsvarets krav inom ramen för sin ordinarie verksamhet så att totalförsvarets behov blir ett centralt perspektiv inom exempelvis samhällsplanering och näringslivsutveckling. Försvarsmakten anser att det är viktigt att ansvarsprincipen och ordinarie budgetprocess används för en effektiv styrning och fördelning av medel. De budgetunderlag som respektive departement får in från sina myndigheter utgör – tillsammans med MSB:s förslag på prioritering av åtgärder – viktiga underlag för regeringens beslut för att öka förmågan inom det civila försvaret och i förlängningen den samlade förmågan i totalförsvaret. Om en civil ram skapas för att öka förmågan inom det civila försvaret bör sådana medel fokuseras till åtgärder som många

² FM2022-12214:6, Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030, 2023- 02-17

aktörer är beroende av, samt åtgärder som är svåra att finansiera inom ordinarie förvaltningsanslag såsom åtgärder som spänner över flera olika utgiftsområden.

I beredningen av detta ärende har kommandörkapten Dick Börjesson, försvarsjurist Anna-Karin Lönnheden, kommunikationsstrateg Elisabet Bjelke, ställföreträdande avdelningschef Ewa Axelsson, handläggare Peter Wallentin och civilingenjör Patrik Sternudd deltagit.

Detta yttrande har beslutats av chefen för strategienheten generalmajor Johan Pekkari. I den slutliga handläggningen har överste Ola Barvér och som föredragande sektionschef Jenny Marklund deltagit.

Pekkari, Johan

Chef för Försvarsstabens strategienhet

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

För kännedom inom Försvarsmakten

AST

MS

FS

MR Syd

MR Väst

MR Mitt

MR Norr

D18

För kännedom inom Högkvarteret

ÖB/GD stöd

FST

FST STRA

FST GEN

FST STÖD

FST RHE

FST JUR

FST KOMM

MUST

OPL

Arkiv

Referenslista

- Försvarsberedningen (2023). *Allvarstid – Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport 2023* (Ds 2023:19)
- Försvarsdepartementet (2020). *Totalförsvaret 2021–2025*. (Prop. 2020/21:30)
- Försvarsdepartementet (2022). *Uppdrag till Försvarsmakten att inkomma med kompletterande budgetunderlag för 2023*. (Fö2022/01406) samt (Fö2022/01490, Fö2023/00407)
- Försvarsdepartementet (2023). *Uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att föreslå en prioritering av åtgärder för att stärka det civila försvaret*. (Fö2023/01000)
- Försvarsmakten (2023). *Försvarsmaktens synpunkter på MSB:s rapport Civilt försvar mot 2030*. (FM2022-12214:6)
- Försvarsmakten & Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2021). *Handlingskraft - Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021-2025*. (FM2021-1 7683 :2, MSB2020-1 626 1-3)
- Justitiedepartementet (2020). *Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021–2025*. (Ju2020/04658 (delvis))
- Justitiedepartementet (2020). *Uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret*. (Ju2020/04658 (delvis))
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Civilt försvar mot 2030 – ett totalförsvaret i balans. Slutredovisning av regeringsuppdrag (Ju2022/01209/SSK)*. (MSB2095)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Det civila försvaret. Förmåga och brister – 2022 års redovisning av regeringsuppdraget att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret*. (MSB 2021-13598-18)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Det civila försvaret. Utveckling mot en ökad förmåga – Kompletterande öppen rapport till 2023 års redovisning av MSB:s regeringsuppdrag att göra en samlad bedömning av förmågan inom det civila försvaret*. (MSB 2022-06327-73)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Ett balanserat civilt försvar Delredovisning 1 av regeringsuppdrag (Ju2022/01209/SSK) med komplettering av åtgärder inför budgetpropositionen 2023*. (MSB2022-04929-66)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2022). *Svar på uppdrag till MSB att bedöma vilka åtgärder som bör vidtas för att stärka det civila försvaret (Ju2022/00865)*. (MSB 2022-03446)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2023). *Dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap. Svar på regeringsuppdrag Ju 2022/02313*. (MSB2174)
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2023). *Lista med viktiga samhällsfunktioner - utgångspunkt för att stärka samhällets beredskap*. (MSB1844)
- SOU 2023:50 *En modell för svensk försörjningsberedskap*. Betänkande av utredningen om nationell samordning av försörjningsberedskapen.
- SOU 2023:16 *Staten och betalningarna*. Betänkande av Betalningsutredningen.

SOU 2022:57. *Betänkandet av utredningen ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap.* Betänkande av Utredningen om civilbefolkningens skydd vid höjd beredskap.

Totalförsvarets forskningsinstitut (2022). *Utveckling av förmåga för krisberedskap och civilt försvar En behovsanalys och lösningsförslag till grund för utformning av stöd till myndigheter.* FOI-R-- 5287 --SE

Totalförsvarets forskningsinstitut (2022). *FOI:s underlag inför nästa försvarspolitiska inriktningsbeslut.* (FOI- 2022-639)